

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

6 Linné Brantman

HÖG ILLÜSTRERAD TIDNING GRUNDLAGD AF FÖR KVINNAN OCH HEMMET FRITHIOF HELLBERG

SONDAGEN DEN 4 AUGUSTI 1918.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

GOODWIN
1918

MADAME JEANNE TRAMCOURT. EFTER KAMERABILD AF GOODWIN.

Grete Meisel-Hess. * En monogamiens förkämpe.

För Idun af Beatrice Zade.

"DET HAR ALLTID FUNNITS EN OCH annan, som haft mod att se tingen sådana de verkligen äro. Faust uppsökte mödrarnas rike, och Orfeus nedsteg till Hades; ynglingen i Sais lyfte slöjan från bilden, hvars anblick han icke fördrog; forskare och profeter ha alltid verkat bland människorna..."

Den som yttrat dessa ord hör själf till de människor med starka hjärtan, hvilka med klara, oförskräckta ögon söka utforska sitt objekts innersta grund. Det är författarinnan Grete Meisel-Hess, hvars bägge böcker "Die sexuelle Krise" (Pris 5:— mark. Eugen Diederichs Verlag, Jena) och "Das Wesen der Geschlechtlichkeit", 2 delar. (Pris 10:— mark. Eugen Diederichs Verlag, Jena) tillhöra den moderna tyska litteraturens märkvärdigaste alster.

De utgöra en enhet, hvars tema är en af vår tids svåraste stridsfrågor, könskärlekens innersta väsen och mångskiftande yttringar inom nutidens samhälle. Amnet är icke nytt och har särskildt under de sista årtionden varit aktuellt. Ett stort antal framstående lärde — man kan t. ex. tänka på Forel, Bloch och Freud — ha sysselsatt sig med dessa problem, kvinnörelsen har ofta satt upp sexualreformer på sitt program, och tvenne svenskor ha gjort sig mycket bemärkta i världskulturens kamp på detta område: Ellen Key och Frida Stéenhoff.

Fru Meisel-Hess är till börd en österrikiska, född i Prag och uppfostrad i en flickpension i Böhmerwald. Efter fleråriga studier vid Wiens universitet med filosofi och sociologi som hufvudämnen kom hon år 1905 till Berlin för att där aktivt deltaga i rörelsen för åtskilliga samhällsreformer. Hon var då endast 26 år gammal, men redan en bemärkt författarinna, hvars noveller och essayer funnit plats i så betydande pressorgan som den österrikiska tidningen Neue Freie Presse och Maximilian Hardens skarpt kritiska tidskrift Die Zukunft. Dessa första arbeten, så omogna och indelikatade de än mången gång voro, vittnade om stark, lidelsefullt sanningsälskande och orädd talang, och denna har sedan genom ärligt arbete utvecklats till fullt mästarekap, hvars främsta produkter äro de bägge ofvannämnda böckerna.

Bakom dessa konstnärligt fulländade verk står mångsidig erfarenhet, oerhörd sakkännedom och en kunskapsrikedom, som väl bestyrker författarinnans anspråk på att ge en exakt vetenskaplig undersökning. Hon bygger på mer än tio års specialstudier, hvilka helt visst bedrivits energiskt och omfattat både teori och praktik. Förhållandet könen emellan tycks från början ha särskildt intresserat fru Meisel-Hess, och den sociala principen däruti, framförallt det speciellt kvinnliga momentet, satte tidigt nog stämpeln på hennes skriftsfälleri. Man kan t. ex. tänka på novellerna "Das Leid" och "Fanny Roth" (1902). Efter flyttningen till Berlin blef hon en af de duktiga personligheter, hvilka grundade och gestaltade Tysklands "Mutterschutzbewegung", en praktiskt-caritativ förening med uppgift att hjälpa och skydda behöfvande mödrar, gifva lika väl som ogifva, men dessutom ett organiseradt sällskap med undersökning och reformering af den sexuella etiken som mål.

"Hvarje epok har sin säregna stora lögn,

hvars tecken den bär inrättadt som ett stigma. Någon vinkel af samhällsbyggnaden ligger alltid som ett spökrum i djupaste mörker, till och med när ljus redan tändts på andra håll. I vår tid är det den sexuella lögnen, hvilken likt ett spöke håller till i mörkret och därifrån gör sina gärningar gällande". Sålunda beskriver fru Meisel-Hess det område hon gjort till föremål för sina undersökningar. I samtidens "spökrum", vårt sexuella samhällslif, har hon burit in ljus och med kraftfull, men likväl försiktig hand sökt göra i ordning. Utan fruktan har hon där skådat in i hvarje vrå, även den smutsigaste, och med säkert realitetssinne mött hvarje framträdande ande. Det första storartade resultatet af hennes observationer blef den år 1909 utgifna boken "Die sexuelle Krise".

I tio kapitel — "Die Sexualordnung unserer Kulturwelt", "Die Moral mit dem doppelten Boden", "Die sexuelle Lüge", "Liebe", "Die Travestie der Liebe", "Sexualkrise und Rasse" o. a. — klargör författarinnan nutidens sexuella tillstånd på ett sätt, som icke kan var rättvisare eller mera sanningsenligt. Hon påvisar träffande och logiskt våra sociala missförhållanden, hvilka göra ett spekulationsobjekt af äktenskapet, döma till celibat oräkneliga sunda kvinnor med naturlig ömhetslängtan och vilja till moderskap, men af en annan grupp, af de legitima hustrurna, fordra en större barnskara, än deras krafter i allmänhet äro vuxna, medan återigen andra tillåtas eller tvingas till att göra ett yrke af människooorganismens heligaste funktion, könslifvet. Hon underkastar äktenskapet lika väl som det fria kärleksförhållandet och prostitutionen noggrann kritik, afslöjar skoningslöst allt hyckleri, all lögn och brutalitet, som kommer i hennes väg. De gedigna kunskaper, hvarmed hon drager i fält, tillåta henne dessutom att belysa sitt ämne från alla tänkbara sidor: ekonomiskt, individuellt-psykologiskt, legislativt-socialt, rasbiologiskt o. s. v.

Fru Meisel-Hess kan emellertid icke endast konsten att rifva ned och framleta brister, utan ger äfven en hel del förslag till ändringar och förbättringar, hvilka helt säkert äro beaktansvärda, om de än icke alltid kunna utgöra något slutgiltigt svar på de framställda frågorna. Hennes önskan är ej att

framkalla revolution, utan reform. Därför söker hon framför allt skilja det goda från det onda i våra erotiska seder och gör sig till advokat för en friare, renare, ädlare sexualitet, utan fördomar, lättsinne eller be- drägeri. Sålunda vänder sig polemiken i "Die Sexuelle Krise" icke emot äkten- skapets idé, endast emot dess vrångbilder och monopolisering såsom en enda tillåtna form för samlif mellan man och kvinna, enda lagliga basis för människans fortplantning. "Äktenskapet", heter det i slutet af boken, "må väl för all framtid komma att bestå som en särskildt gynnsam form af sexuell samhörighet, men jämte andra liknande institutioner... Fast och varaktig monogami är ett utmärkt tillstånd, emedan människans krafter därigenom bevaras till förmån för andra höga uppgifter, hvilka ligga utanför det erotiska området. Men genom tvångsskydd, som inskränker individens valfrihet, får det monogama äktenskapet med en enda icke hållas vid makt, och i lifvets spel drages väl knappast den riktiga monogamien som första kort..."

"Die sexuelle Krise" väckte stort uppseende både inom och utom Tyskland. Den hänvisade på och utlofvade en fortsättning, hvilken först 1916, sju år senare, utkommit. Det är den redan nämnda boken "Das Wesen der Geschlechtlichkeit". Var det monumentala verkets första del en socialpsykologisk undersökning, så gör den senast publicerade anspråk på att ge ett "socialt system". Som ofvan antydts, lägger författarinnan stor vikt vid sitt arbetes vetenskapliga sida, och det kan icke heller nekas, att hon i själfva verket inför sina läsares ögon bygger upp "det i sig själf slutna systemet af en världsåskådning, hvars centrum är sexualproblemet i dess mångfaldiga förhållanden till yttre och inre lifsströmningar, till samhällets och människosjälens kristallisationer".

Men den största förtjänsten hos det märkliga arbetet "Das Wesen der Geschlechtlichkeit" består dock däruti, att det är något annat och mera än en vetenskaplig afhandling. "Källan till exakt och produktiv vetenskap är alltid först och främst intuitionen", säger författarinnan själf. På intuitiv väg — låt vara att empiriska hjälpmedel fört henne in på den — har hon fullkomligt utgrundat sexualitetens innersta "väsen". I åskådningen af detta växer hon ut öfver sina reformatoriska uppgifter och blir en profet, som öfvertygande lär oss hur vi skola ordna våra könsförhållanden, en återlösare från tidens erotiska villfarelser. Under de år, hvilka ligga emellan verkets första och andra del, har författarinnan utan tvifvel genomgått en betydelsefull inre utveckling, hvars verkningar slår emot en på hvarje sida i den senast utkomna boken. Hon är numera icke endast en intellektuellt högtstående, erfaren och modig konstnärinna, som i mänsklighetens namn kämpar för sitt eget kön, utan förkunnaren af alla tiders sexuella evangelium, den eviga, orubbliga lagen för ett rent samlif mellan man och kvinna.

Den omfattande boken är indelad i sju underafdelningar — "Mutterschaft", "Das Bevölkerungsproblem", "Die Bedeutung der Prostitution", "Das Moralproblem", "Erotis-

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45 Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med juln.: Helt år Kr. 10:50	Uppl. A, utan juln.: Helt år Kr. 10:—	Uppl. C, praktuppl., med juln.: Helt år Kr. 14:—
1:a halfåret » 5:20	3 kvartal » 7:60	Half år Kr. 7:25
2:a halfåret » 5:80	Half år » 5:20	Half år » 7:25
Kvartal » 2:60	Kvartal » 2:60	Kvartal » 3:75
4:e kvartalet » 3:25	Månad » 1:—	Månad » 1:35

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
35 öre efter text. Utländska annonser:
40 öre å textside. 40 öft. text, 45 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.
särskildt begärd plats. för särsk. begärd plats.

De låga stugorna, de stilla åren —

TILL JOHAN NORDLING.

Skebergs smedja slamrar och slår,
tunga dess hammare hamrar,
medan den åldrade diktaren går
I sin Dalagårds målade kamrar —

Djursjön bär i sitt speglande flak
bergen i blått och lila.
Gårdar och härbren med blänkande tak
ligga i helgdagshvila —

Här bor Dalafolket,
här är folktrons och häfdernas land.
Här måste minnena föra
pennan till hymn i en diktares hand.

Här skall Du älska allt högre
— Du Siljans skald — och allt bättre förstå
de låga stugornas människor
och de stilla åren, som gå —

Din Dalaklocka tickar
lugnt som ett varmt, sundt hjärtas slag.
Utan ångest och oro
mörknar här natt och tändes dag.

Folket känner Du — öden,
år och okänt i släktenas tal,
allt vill Du gömma som minnen
i Ditt härbres mörknande sal.

Allt det enkla och stora, vår tid försmår,
allt det gamlas sköflade återstod.
— Medan Skebergs smedja slamrar och slår
tungt som en puls med Ditt Dalafolks blod,
och en vår blir sommar och sommarn förgår
och Du samlar minnen och år.

NILS-MAGNUS FOLCKE.

mus und Liebe" o. a. — och behandlar sitt tema i hvarje tänkbar hänsyn. Det är ju också nödvändigt, ty den sexuella frågan är i grunden frågan om hela lifvet öfver hufvud taget. Den ingriper i allt och röner inflytande af allt; den står i växelverkan till religion och moral, konst och vetenskap, natur och kultur, fill politik och ekonomiska frågor, fill individ och samhälle. Författarinnan glömmet intet, och ledmotivet genom alltsammans är ett enda ord: *monogami*. "Det är alfa och omega i det resultat, hvartill min undersökning af sexualproblemet kommit", bekänner hon. "Här är kriteriet på rent och orent — annorstädes kunde jag icke finna det".

Med lidelsefull värme kämpar fru Meisel-Hess för monogamien, nämligen för verklig, äkta monogami, den som obrottsligt hålles af både man och kvinna. I hvarje afvikelse från densamma ser hon en svår förseelse mot moralens heligaste lagar, ett brott, som oundvikligt måste utmana hämnadens afgrundsandar. "Ett hus", säger hon, "måste stå på fast grund, det må nu vara en hydda eller en reslig borg, ett Valhall. Det äkten-skapliga huset måste ha ett fundament, så att det icke uppslukas af djupet. Och detta fundament är troheten".

Naturligtvis är det ingen tvångstrohet eller plikt-suggestion hon pläderar för, utan en monogami, som springer fram ur personlig-heten innersta, ur moget ural, ur sann själfkänsla. Hon varnar för hvarje lösgörande af könsdriften från själens djupaste be-hof. Och sann kärlek är den bärande kraf-ten i hennes fordran på erotisk sedlighet. Där är sålunda framför allt mötespunkten mellan den lära fru Meisel-Hess predikar

och de åsikter hennes snillrika, i många fall visserligen ouppnådda föregångerska Ellen Key långt tidigare kämpat för. Även fru Meisel-Hess ser på kärleken med religiös andakt, äfven hon vet att förtälja om kärle-kens evolution. "Ett sundt hjärtas förmåga att älska är oändlig", menar hon. Och: "Att älska allt djupare, allt bättre, allt mindre själfviskt, är hvarje storsinnadt hjärtas pas-sionsväg". Även hon anser könskärlekens ideal förverkligadt t. ex. i Elisabeth och Ro-berth Brownings förening, och med fast öf-vertygelse om sanningen däruti anför hon Marie von Ebner-Eschenbachs berömda aforism: "Så till vida som jorden kan vara ett himmelrike, är den det i ett lyckligt äk-tenskap".

I Ellen Key's och Frida Stéenhoffs land finns det säkerligen många, som skulle ha stor glädje af bekantskapen med Grete Meisel-Hess' skrifter. Den, som af en eller annan anledning anser verken om sexuali- tetens krislid och väsen vara alltför utför- lliga, alltför vetenskapligt anlagda, kan få en inblick i hennes konst och världsåskådning genom de värdefulla böcker, med hvilka hon på senare år riktat nulidens skönlitteratur. Novellbandet "Geister" (Rabinowitz Ver- lag, Leipzig) söker med fin psykologi ge full kunskapsklarhet åt mystiska andar, icke en- dast vanliga "spöken", utan framför allt människohjärtats hemlighetsfulla driffjädrar; dagboksromanen "Die Stimme" (Pris 5 Mark. Wedekind & C:o Verlag, Berlin) hand- lar om en slämma — en verklig sångröst, men också om den "egna tonen", individuali- tetens symbol —, som icke vill ljuda under ägarinnans lyckoarma tid, men befrias ge- nom kärlekens makt, och "Die Intellek-

tuellen" (Pris 5: — Mark. Oesterheld & C:o Verlag, Berlin), författarinnans mest be- tydande roman, ger en djupsinnig, fängslan- de framställning af kontinentalt kulturlif före världskriget.

Fru Meisel-Hess hör till de skriftställare i hvilkas utveckling nationernas jättekamp bildar en skarp gränslinje. I sin inledning till "Das Wesen der Geschlechtlichkeit" be- rättar hon hurusom sexualitetens "verkliga gestalt" trots all forskning, allt ärligt arbete långa år igenom dolt sig för henne, "som bakom sjudubbla sjöjor", och först kriget gifvit henne klarhet och kraft att avsluta sitt påbörjade arbete. Särskildt var det medvet- andet om allt det sexuella elände jättekam- pen hopar och kommer att hopa öfver kvin- norna, som inspirerade henne till att år 1915 "i ett enda drag" nedskrifva sitt verks andra del. "Denna världens yttersta dom", säger hon, "måste för att uträdda något godt göra oss medvetna om den degenera- tion vi råkat ut för. Men vår civilisations värsta urartande är missbruket af den ska- parekraft, som alstrar lifvet, och missbruket af lifvet själf".

Personligen får fru Meisel-Hess svårt kän- na krigets skoningslösa slag. Genom dess verkningar ha både hon och hennes åldriga mor förlorat sin förmögenhet. Hennes make, arkitekten Oskar Gellert, inkallades genast vid mobiliseringen till fanan. I egenskap af ungersk undersäte delfog han i fälttåget på Karpaterna och togs till fånga af ryssarna. Han befinner sig nu i Sibirien, och hemma i Berlin nedtryckes hans hustru af oro och svåra materiella sorger.

IDUNS KOKBOK är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - -

af
ELISABETH ÖSTMAN.

7:de upplagan nu utkommen.
Pris kr. 6: — inb. - - -

KonstPlifen Förening för hemslöjd och Konsthandtverk.

Försäljningslokaler: Gamla Högskolan - - - Göteborg.

☉ Dryaden. Skiss för Idun af Bo Bergman. ☉

DET AR VID ATTATIDEN OCH HASSEL-backsmiddagen är på kokpunkten — om uttrycket är tillåtet. En ånga står öfver borden. Ansiktena äro röda och uppsvällda eller blekt skinande som fuktigt porslin; ögonen ha vinets och värmens simmiga glans. Bikupssurret fyller den långa salen, där kyparna löpa med flaskor i ishinkar och flätkorgar och med menuens olika anrättningar.

Vid ett bord står en hofmästare och skär för. Han ser ut som om han förrättade en sakramental handling. Ställets öfverstepräst går omkring och utdelar bugningar, leenden och handtryckningar. Korrespondensen från bord till bord stiger. Det är som de flesta af dessa människor kände hvarandra, åtminstone till namnet. Ett slutet sällskaps hemliga frimureri förenar allesammans, och fast man inte vågar erkänna det, är man egentligen bara rädd för en sak: att kyparen inte skall ha den rätta minen. Att han skall dröja en minut längre med serveringen vid ens eget bord än vid grannens. Det ligger en taxering i detta som inte är att ta miste på, och här är man svag för taxeringar.

— Jag kan inte påstå att jag älskar tiden, säger Erck till Vannberg. Men det är i alla fall roligt att ha fått vara med om mänsklighetens stora demaskering. Nu vet man hvad man går för. Man får ransonera tillvaron efter detta. Illusionerna om den, menar jag. Det är inte bara pengarna som sjunkit.

— Och inte bara poulet en cocotte som stigit. Det enda kött som är billigt är människokött. Men vi äro bara indirekta kanibaler, ännu så länge.

Vannberg doppar sin glesa mustasch i bourgneoglaset. Det är som han drucke blod.

— En sak har i alla fall blifvit billigare, fortsätter Erck. Jorden. Jag gick förbi Nordiska kompaniet härom dan. I ett fönster realiserade man jordglobar. Nedsatt pris från 100 till 60 kronor. Den gamla upplagan du ger inte längre. Jag undrade bara hvad det egentligen skall vara för idioter som nappa på kroken och köpa en oanvändbar planet, låt vara till bortåt halfva priset. Jag skulle inte vilja ge många ören för den. Skulle du? — Hur många ören tror du originalet blir värdt till sist, om den stora realisationen får pågå lifet till? Brrr!

— Vår Herre får väl ropa in spillrorna på konkursauktionen.

— Eller också någon annan potentat, ja.

— Jag tror på tecken och under. Erck böjer sig fram under skjutfönstret och drar en näsa frisk luft. Det står i bladen att ett sparpar byggt bo i hjälmen på S:t Göran vid Kåkbrinken. Det är freden som kommer! Hjälten har segrat. Hydran är krossad, och den lilla prinsessan kan äntligen få resa sig ur sin knäböjande ställning.

Medan de båda medelålders herrarna utbyta dessa snillrika, en smula vinfärgade tankar, kommer ett sällskap och sätter sig vid bordet bredvid deras. Det är tre personer: två herrar och en helt ung dam, ser ut för sjufton, aderton år. Den ena herrn är tydligen hennes far och den andra hennes fästman; han verkar militär eller ingenjör, något praktiskt, friluftsfiskt, gymnastiseradt. Fadern har också en påfallande militärisk hållning och ett patriarkaliskt drag på samma gång öfver hela sitt väsen — som en gammaldags gemytlig godsägare.

Den unga damen är first class. Barn och kvinna, gräddhy, hvita, jämna tänder, en lätt utskjutande underläpp, som ger henne ett lagom mokant drag, och de mest daggiga och nyfikna ögon i världen. I förstone är hon stum. Allt omkring henne är nytt. Hon promenerar dagdropsögonen från bord till bord, från ansikte till ansikte, och hon har ingen aning om att hon blir närgången i sin granskning. Men hon får för resten bara vänliga ögon tillbaka. När de på något håll bli för vänliga, kommer underläppen strax fram.

— Det är ju en uppenbarelse, hviskar Vannberg. Han får ett svärmiskt-kannibaliskt uttryck i sina kulögon. Jag tycker hon doftar klöfver och björklöf och skogsmossa, säger han. En dryad som gått vilse! Ta fast henne! Hon har ju källvatten i ögonen. O fons Bandusiae, splendidiore vitro...

Vannberg har lätt till lyriken, fast han med stormsteg går mot femtioåren. Som Horatius klarar han sitt vin och diktar sina oden — det sista bäst på baksidan af matsedlar eller restauranträkningar. Hans vers ha ögonblickets hela behag, därför att de alltid tillkommit i behagliga ögonblick. De äro vindroppar och rosenblad, tyvärr allt för ofta spillda på duken. Han älskar sin Lydia i alla vackra kvinnor, som han känner och i många som han inte känner. De sista ge hans fantasi friast spelrum och stå kanske därför i grund och botten hans hjärta närmast.

Nu håller han på att ge den unga damen vid bordet bredvid en själ.

— Det måste man, säger han. Det är det första som fordras.

— Är du så säker på att hon saknar själ då? frågar Erck stillsamt.

— Nej, men hur skall jag kunna veta om hon har den själ som passar mig? Den kan bara jag ge henne. Och någon annan själ har jag inte bruk för. Du är en hygglig vän, kära Erck, men någon skaparglädje har du aldrig känt. I hvarje fall inte den största skaparglädjen af alla: att dikta i lefvande människor. Att fylla dem med sin anda, sitt hjärtas finaste rosenblad, sin tankes luftigaste etervibrationer. Och det är nu en gång så att kvinnorna lämpa sig bäst till detta.

— Jag tviflar inte på den saken. Men om du så blir presenterad för den okända och upptäcker, att hon inte alls vill kännas vid den själ, som du nådigast förlanat henne, hur går det då?

— A la bonheur, så har jag misslyckats. Men än sen? Ingen diktare lyckas med allt hvad han gör. Och skaparglädjen har jag ju alltid haft.

— Skål, säger Erck. Du är större poet än de flesta.

Den unga flickan ler mot den unga mannen. Hon har fått små färgfläckar på kinderna af vinet, och källvattnet i ögonen är inte riktigt så kristallklart längre. Källan har blifvit dunklare, djupare, hemlighetsfullare, som om det ginge guldskyar öfver den. Den unga mannen speglar sig i denna källa, och han liknar Narcissus, ty han får sin egen bild tillbaka så vacker att han måste förälska sig i den. Nu har hon inte längre ögon för sällskapet rundt omkring. Inte ens hennes far finns till, och det märkvärdiga är att han ser lycklig ut i alla fall.

Erck och Vannberg resa sig. Det skall dansas i Röda kaféet, och de ämna dricka

sitt kaffe därinne. När de passera bordet med de båda unga människorna, hviskar Erck:

— Bara han nu inte förstör hennes själ för dig! Din själ, menar jag. Och ger henne en alldeles galen själ.

Men Vannberg anser inte någon större fara föreligga.

— Hur skall han kunna veta hvad för slags själ jag skänkt henne! Han ser inte ut att ha någon särskild divinatorisk förmåga. Jag tror inte ens att han har någon själ till öfverlopps. I alla fall är min den starkare, det kan du vara lugn för.

— Men på det viset får flickan ju två själar...

— Visa mig den kvinna, som har bara en!

— Vannberg, säger Erck, jag beundrar dig. Du är inte bara större poet än de flesta. Du är också större filosof.

I Röda kaféet är dansen redan i full gång. Erck och Vannberg ha fått plats på estraden midt emot den, där orkestern sitter. M:lle Chose lägger sin kind på fiolen, och medan de stora sammetsögonen vidgas af musiken, ser hon ut öfver de hoppande, promenerande och snurrande paren utan att se dem. Karusellen går mellan två leder af bord, från hvilka rökmolnen stiga som de mättas offer till Nöjets omätliga gudom.

Sedt ofvanifrån tar det hela sig groteskt ut. Människorna plattas till på något vis, ansiktena bli fyrkantigare, brutalare, gulaschmagar och gulaschbarmar kullrigare, alla rörelser löjligare i sin sammanträngda form. Man bogserar hvarandra. Man lofvar och kryssar. Ibland ser det ut som kavalerier försöker trampa sin dam på tårna, under det hon hoppar baklänges, nästa gång är det hon som släpar honom med sig, så råka båda två in i någon mystisk cyklon och hvirflas rundt några sekunder, därpå skjuter man skottkärna igen, medan armarna peka som ett par skalmar i vädret. Så stannar musiken och allt faller sönder. Blossande af värme och ännu smått vaggande af rytmen söker man sig i hamn vid borden.

Sorlet sliger på nytt. Kvinnskraft hvina som svalskek genom salen. Tillrop och skålar utbytas.

— Minns du hvad den kinesiska diplomaten sa, när han stått och betraktat en Parisbal en stund? Hvarför låter ni inte edra tjänare uträtta det där, sa han.

— Det var dumt sagt, invände Vannberg. Det är roligt att dansa. Och det är vackert, om man är ung och någorlunda välskapad och kan konsten. Han kastar smäktande blickar på en judinna i rödt, som han nyligen saluterat med sin sparsamt tillmätta grogg.

Och när musiken plötsligt sätter i igen, försvinner han. Strax därpå återfinner Erck sin vän i vimlet dänere. Han arbetar ärligt och samvetsgrant. Öfver damens hvita skuldra lyser hans ansikte som en blodig månpuppång. Ögonen stirra ängsliga och förtjusta upp till Erck i förbifarten. Vannberg är inte ensam om att söka afläsa effekten af sin prestation hos publiken. Det retar Erck att så få dansa religiöst, som han kallar det. De äro inte lif och själ med hvad de ha för sig. De försöka att stå öfver rollen.

Men i detsamma upptäcker han ett nytt par på scenen. Han blir hastigt allvarsam, och han känner en djup glädje genomström-

Sänd Edra

Klädnigar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbiltyger, Kuddar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos
A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker :- LUND.

Pröfva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

ma sig. Det är den unga skönheten från matsalen och hennes fästman. De dansa som de benådade dansa. Slutna till hvarandra, men inte så att det blir fullt, burna af musiken, smidiga och graciösa, följa de hvar liten växling i rytmen. Man kunde tro att det ginge osynliga trådar från orkestern till dessa två, som på samma gång glömma att det finns någon orkester och att det sitter människor rundt omkring. De äro ensamma i vimlet. De dansa in i lifvet när de flesta andra tyckas dansa ur det.

Den gamla herrn — fadern — har tagit bordet bredvid Erck och Vannberg. Men han är inte ensam. Han sitter inbegripen i en animerad konversation med en mycket liflig dam, som har gröna ögon och en stor smaragd i halsgropen och som dricker grön chartreuse. De märka inte de unga förrän dessa slå sig ner. Det är återigen paus.

— Charmant, Elly lilla, säger damen till den unga flickan. Du dansar som en liten skogsjungfru. Och hvad du ser frisk ut! Ja, ungdomen...

Elly småler till svar, men hon ser plötsligt trött ut. Hon kan inte ta sina ögon från fadern. Han är så olik sig, tycker hon. Aldrig har han sett så glad ut — inte glad ut på det viset. Om hon bara vågade tänka tanken ut, så skulle hon säga att han förefaller henne rentaf litet tillgjord i detta ögonblick. Han skämtar, men inte på det gamla, buttra, hjärtliga sättet, som hon hållit af hela sin ungdom därför att det gömde på en outömlig fond af kärlek och trygghet — nu är han så besynnerligt högröstad. Han är alldeles för ung. Och det är hon också, tant Julia, som Elly inte längre får säga tant till. Det har hon uttryckligen bett om nu i kväll.

— Å, ungdomen, säger den gamle herrn. Man är ung så länge man vill vara det.

— Inte vi kvinnor.

— Julia är väl inte orolig heller? Ingen anledning, det försäkrar jag. Och han bugar sig galant med glaset.

Elly betraktar sin fästman. Är det verkligen möjligt att han inte märker något? Men han småler bara korrekt och artigt. Öfver hans öppna, solbrynta ansikte drar inte en sky. Och skraftande pekar han med en nick mot ett bord ett stycke därifrån, där det går mer än vanligt helt tillväga:

— De där ha temperaturen inne, säger han. Hans skraft slår upp så friskt och pojkaktigt, att Elly måste dra på munnen.

Men leendet blåser strax bort. Hon är skrämmd, fast hon inte vill tillstå det. Dessa män och kvinnor skrämma henne. Nyss var hon så lycklig. Nu är det som det aldrig skulle kunna bli likadant mera, och ändå har ju ingenting händt. Ingenting har öfverskridits i den goda tonen, hur munter humöret är på sina håll. Men hon kan inte hjälpa det. Hon tycker att det är något som vissnat. Rätt som det är och utan att hon begriper hvarför, kommer hon att tänka på sin döda mor. Och på några gamla lekplatser på Gällsta och på ängarna och skogsskymningen, där nu, just nu det sista kvällssuset går med sitt sömniga strådrag...

Hon känner hur tårarna stiga under ögonlocken. Och med en frysande rörelse drar hon den hvita räfboan om halsen.

— Hur är det? Fästmannen ger henne en öm blick.

— Jag är litet trött. Du följer mig nog, Bernt, om pappa vill sitta kvar...

Men alla resa sig och gå samtidigt. Erck ser ett ögonblick in i hennes ansikte; det är hvitt, pappershvitt som om hon vore sjuk.

— Hvad gick det åt vår lilla dryad? frågar Vannberg. Hon såg inte glad ut.

— Nej. Hon håller kanske på att ömsa själ. Dryaden har blifvit skrämmd af någon

faun. Af dig kanske eller någon annan. Vi äro fauner allihop. Och nu vill hon försvinna i sitt träd igen, men kan inte. Trädet tar inte emot henne, och hon förstår inte mer hvad löfven susa.

— Du är ju också poet, gamla gosse.

— Till husbehof. Någon gång. När dryaderna uppenbara sig. Men det är tyvärr så sällan, och inte blir det du och jag som fånga dem. Vi slå bara armarna om en trädstam!

De båda herrarna betala och gå. Natten står spökgrå öfver Djurgårdsslätten, och stjärnorna se ut som knappnålshufvuden. Det är så långt från dem till Erck och Vannberg.

Några Topeliusbref.

DET VAR EN GANG TRE SMÅ FLICKOR, som älskade Topelius som så många andra barn i Sverige och Finland. Ingen gåfva fröjdade dem så mycket, som när det i julklappskorgen eller på födelsedagsbordet fanns en bok af Z. T. Så hände det sig, att de en dag fingo se en jultidning med en skildring, af Topelius lif. Där fingo de läsa, att många svenska och finska barn skrefvo bref till Topelius och att det t. o. m. kunde hända, att de fingo svar, om Topelius tyckte om brefven. Då sade den äldsta flickan till syskonen: "Tänk, om vi också skulle skriva till Topelius!" Det stod i tidningen de läst, att hans födelsedag var den 14 februari, just om några dagar, och då var det ju så särskildt läropligt att skriva och gratulera honom. Och så satte sig de tre systerarna ned att skriva. Det var ett viktigt arbete och det tog mycken tid. Det skulle ju vara så fint och mydligt som ovana små fingrar kunde åstadkomma. Den största var tio år och den minsta bara sex.

Inte vet jag om de någonsin riktigt trodde på en sådan lycka, som att de skulle få svar. Men det vet jag, att hvarje gång brefbärens ringning ljud skyndade tre par små föt-

ter ut i tamburen. Men det året gick och nästan hela det nästa, och barnen hade alldeles uppgifvit hoppet. Då hände sig en dag, då man kom hem från skolan, att mamma mötte en med hemlighetsfull uppsyn och ett brefkort i handen. "Gissa hvad jag har här," sade hon. Brefkortet var från Topelius. Han hade ändå svarat.

Så här började det: "Jag har så många stora och små barn, som skriva till mig, att jag ej hinner svara dem alla. Då förvarar jag brefven i enskild hylla och läser dem åter när jag får tid. Där fann jag nu tre bref från eder, daterade..., då ni gratulerade mig till min födelsedag den 14 februari. Rätta dagen var den 14 januari, men det var lika väl ment. Edra bref har beredt mig glädje, och jag är ledsen att ni blifvit utan ett svar. Men gömdt är icke glömdt. Men om ni än en gång vilja skriva till mig så skall jag svara med riktiga bref till julen. Berätta mig något om eder och edert hem! Jag vill ju vara eder och alla svenska barns goda vän. Och nu snöra det i Finland.

Adjö.

Z. T."

Flickorna voro inte sena att svara. Och så kommo i sinom tid på julbordet tre rara bref, som följdes af det ena efter det andra under fem års tid. Det var inte deras gamle vän som bröt brevväxlingen. Det sista brevet var från honom, dateradt tre år före hans död. Det var nog så att den äldsta flickan, som kom att egentligen sköta om brevväxlingen, hon var sjutton år då, tyckte att hon var för "stor" att skriva som förut. Hon tänkte inte på hvad hennes gamle vän skrivit till henne en gång, att man "kan vara stora flickan och ändock vara ett barn i sitt hjärta". Hon sköt upp att skriva, men när underrättelsen kom från Björkudden, att, "barnens vän," gått "från Nordens snö och drifvor," då var det sorg i hennes hjärta, som hos så många sagolystna unga i norden. Och hos henne var den blandad med något af den bitterhet, som kommer af försummade tillfällen. Hon hade aldrig tackat honom, som hon velat och bort för hvad han varit för hennes barndom.

"Det är som vi ej vetat skatta
hvad vi ägt,
förr'n i den stund det flytt."

I dessa barnabref stiger skalden så lifvande fram. Bilder af det lyckliga lifvet på Björkudden skymla gång på gång. Skildringar af de glada jularna, då barn och barnbarn samlades på det kära Björkudden, förekomma i flera af brefven.

"Nu kommer den glada julen, och jag skall berätta dig huru vi ha det hos oss. Om julafton äta vi middag först klockan 6, men sedan ingen annan kvällsvard än té, för att också tjänarne då skola få ledigt. Klockan 7 öppnas dörrarna till salen, där julgranen står färdig och barnen få komma in. Då sjunges först en psalm vid harmonium. Sedan är en kort bön. Därefter spelar pianot, och barnen dansar kring julgranen. Några fattiga barn äro med i ringen. Det är halfva glädjen att ha dem med. Så kommer julgubben med sitt långa skägg och frågar om barnen ha varit snälla. Det är en svår san. vetsfråga, men så komma klapparna... du vet hur det är! Och om julmorgonen åka några till kyrkan kl. 6, men andra äro för sömniga... och så önskar jag dig och eder alla en glad, glad jul i Guds frid. Må väl!"

"Vi hade en glad jul, liksom ni, vi hade Guds änglar med oss och Guds lof i fyrstämiga sånger — Gunnar Wennerbergs Davidpsalmer — som de äldre barnen sjöngo

Den nyaffäckta Bellmansbysten vid Haga, skänkt af direktör Uno Lindholm, skulpterad af J. A. Wetterlund. Holmén foto.

Den afvärjda kolerafaran.

Stockholms epidemisjukhus' läkare. Från vänster: D:r G. Karström, öfverläkaren, d:r Th. Hellström, d:r N. Johannsen, d:r E. Lundberg.

med sina föräldrar. Bland klapparna kom också en klädkorg, och när den öppnades kröp lille Paul ut, klädd i en spritny kostym till julklapp åt hans mamma." — — — —

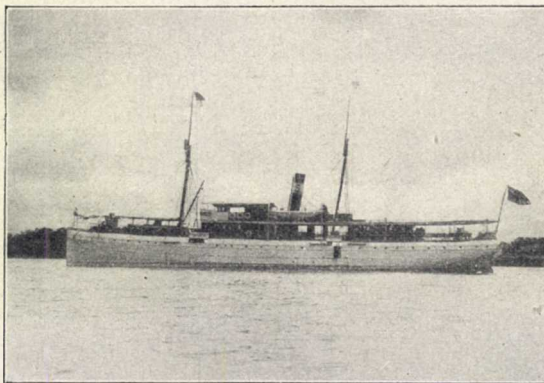
"Din julönskan för mig har blifvit hörd. Jag fick se kring julgranen nästan hela den glada, sjungande och dansande ringen, som jag en gång presenterade för eder, och utom ett par små påhälsningar af influensan, som snart gick öfver, voro de alla muntra. — — Sedan kommo klapparna med julgubbar och gummor i pälsar och masker, och yngste karlen, Paul, hade blifvit så oerhördt djärf, att han tog julgubben i skägget. Kl. 11 sade vi godnatt, och kl. 1/2 7 i den mörka julmorgnen åkte så många, som lyckats få ögonen öppna, en half mil öfver isar och skogsvägar till den klart upplysta kyrkan. På höga flaggstången, som kallas Stolta Petter, hade vi en lanternan i toppen, utom en stor snöbollslykta på bryggan, men så blåste det tyvärr, så att lanternan slocknade. — —

Med klingande bjällror ut i mörkret till kyrkan 1/2 mil härifrån. Detta får aldrig försummas för någon gäspning, den stora konungen skall vara med i vår jul, annars är det ingen jul alls."

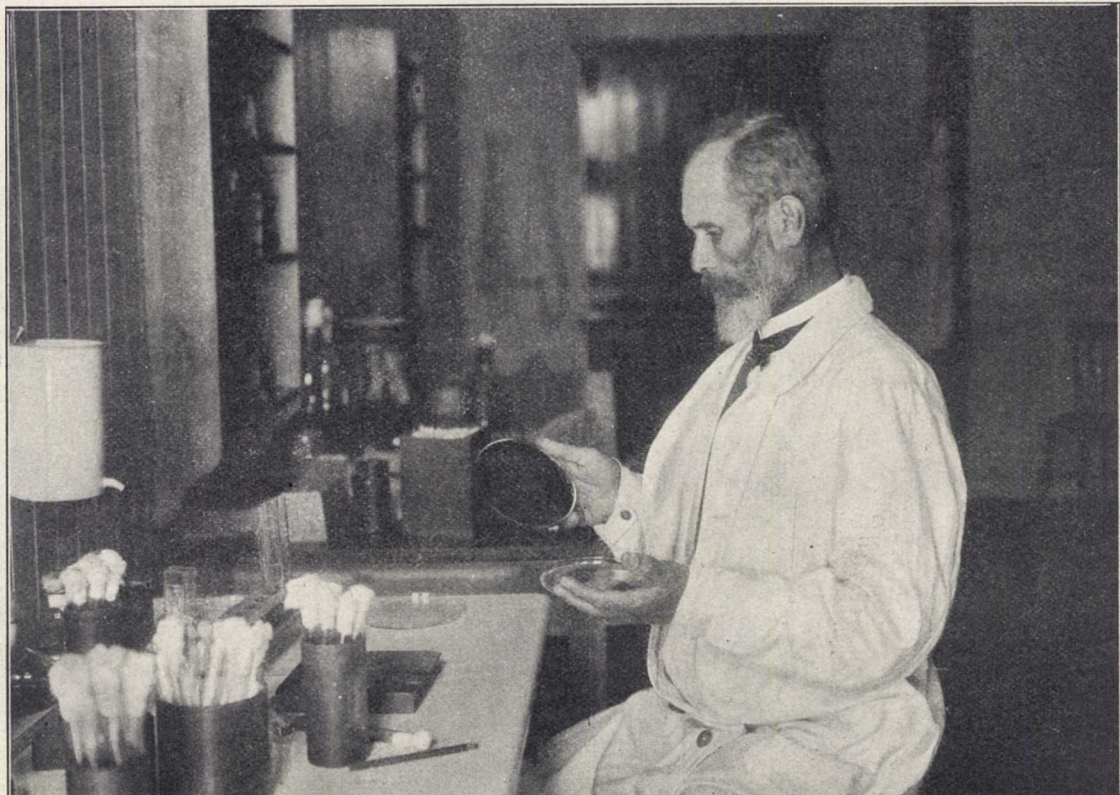
Hur förstår han inte att tala med sina små vänner om hvad som intresserar dem: skolor, lekar och utfärder.

"Det är barvinter nu här i södra Finland, men lapparna ha redan länge åkt med ren. Alla gossar och flickor, alla kälkar och skidor vänta på snö. Skridskorna, de äro i gång, så att det sprakar i halisen. Dessa dagar får nu skolorna jullof: ingen tänker mera på läxor, alla tänka först på Lucia; sedan på julen.

Jag är god vän med två stora flickskolor i Helsingfors och bjuden till bådas Lucia. Den finska skolan har 340 elever och firar sin Lucia i dag, men jag bor 2 mil från staden och har 1 1/4 mil till järnvägen: jag får icke se mina finska flickor. I lördag d. 20

Ångfartyget Ångermanland, som förde farsoten till Stockholm. Den gula koleraflaggan är hissad på förmasten.

Prof. A. Pettersson vid Statsmedicinska anstalten undersöker en kolerakultur. Ellqvist foto.

måste jag in för att se mina svenska flickors Lucia, om jag också skall spatsera i sanden. De äro 380 i den skolan. O, hvad de skola vara glada i lördag! De spela då en liten pjäs, — jag tror, att det i år blir en ny, "Askungen", från vår barntidning "Nya Trollsländan", men ingen vet, ty det är en stor hemlighet. Och så sjunga de, och så dansa de ringlekar och bjuda äpplen och smörgåsar, och deras bröder, men inga andra gossar, få vara med. Jag önskar, att ni må få lika roligt".

Bland den skara ungdom, hvars glada skratt ljud i de trefliga rummen på Björkudden, voro barnbarnen ständiga jul- och sommargäster. De voro barn till skaldens äldsta dotter, lektorskan Aina Nyberg. I ett af de första breven låter han sina små vänner göra bekantskap med dem:

"Jag har berättat för mina flickor och gossar om eder jul och alla de vackra saker ni fått, och det har mycket roat dem. De tycka sig vara som bekanta med eder, och för att också ni skola blifva bekanta med dem, vill jag presentera dem alla, som kalla mig morfar:

Den äldsta är Karin. Hon är 22 år, längre än sin pappa och förlofvad sedan i höstas med en lektor, som tycker att hon är snäll.

Därnäst är Mikael (Miki), som är 21 år, student och studerar orgel i musikinstitutet. Han är så lång, han också, att han tyckt det vara hög tid att förlovva sig, och han har fått en liten flicka, som sjunger och tycker, att han är snäll.

Så kommer Elsa. Hon fyllde nyss 19 år och är 5 timmar om dagen i en skola för små barn, där hon tänker bli lärarinna. Hon är alls intet lång, utan som folket är mest, och därför är det väl, som hon intet funnit någon, hvilken tycker, att hon är snäll, men det är hon ändå.

Sedan kommer Ingrid, som är 17 år, duktig och stark, och för att magra till litet smalare, läser hon nu på studentexamen. Få se, om de där tycka, att hon är snäll.

Så var en liten syster emellan, som dog, och sedan kom Anna, som nu är 12 år. Hon går i finska flickskolan och är så glad och vigilant, som en näfverlapp i blåsväder.

Då var där åter en liten syster emellan, som dog, och sedan kommo tre pojkar, som

jag kallar mina bebbar, efter den äldste af dem, Bertil, som nu är 8 år. Han och hans yngre bror Zaché, 6 år, gå pliktskyldigt i en förberedande skola, men äro där emellan så duktiga i källbacken och på skidorna, att de stå kapprika från berget allt ned på isen. Tredje bebben, den yngste i sällskapet, heter Paul, är 3 år och en hjärtegris nu så länge, tills han får riktiga byxor. Frågar någon mig, så säger jag, att alla 8 äro de snälla, och visst har jag hört andra säga detsamma, men hvem kan så noga veta alla små fel? Väljen nu, efter behag, en vän i den bataljonen."

Men midtunder de glada, barnsliga berättelserna lägger han ned i unga hjärtan frön, som i sig äga det oförgängliga lifvets växtkraft.

"Tre skolflickor i Söderhamn skrefvo nyligen till mig och begärde hvar sin nyårsönskan. Jag skref till den första:

Var lycklig och fril till den andra: Var ren och god till den tredje: Var älskad af Gud och människor. Dessa tre önskingar beder jag eder nu dela eder emellan. I..., som är den minsta, väljer först en åt sig, sedan A..., sedan M... Men om någon af eder vill välja alla tre, har jag ej heller något däremot. De räcka åt alla. Guds godhet är som ett ljus. Man kan tända många, många ljus vid det ena ljuset, och det blir icke därför mindre, ej heller slocknar, utan är beständigt lika rikt och lika varmt. Jo, det finns ju mycket annat, som jag kunde önska åt eder i detta nya år, såsom att vara flitiga, lydiga, friska, glada och annat mer, men det ligger allt redan gömdt i de tre önskingarna, det behöfver ej sägas om. Det vill jag lägga till, att ni må få behålla edra älskade föräldrar friska och lyckliga. Här i vår trädgård ha vi stundom haft jordrättor, som gnagat körsbärsträdens bark, och detta har sedan nog märkts på blomorna. Alla små körsbärsblommor ha sitt fäste i grenen och grenen i stammen och stammen i roten och roten i jorden och jorden i Gud. I honom skola vi söka vårt starkaste fäste"...

Hur deltar inte Topelius med barnen i deras intressen och glädjeämnen. Han blir som barn med dem i allt hvad godt och gladt deras lif bjuder.

"Jag fick följa dig på sommarsegling till G... ut till hafs och kände mig som i egna farvatten. Jag har ju två somrar seglat i dessa vågor, oceanens barn, där Unda Marina är hemma, gått i land vid dessa fiskelägen och tycker mig ännu känna lukten af långor, som torra i solen, hängda på rep. Jag har sett hällristningarna och marsugorna, som vältra sig flåsande i vattenbrynet och båda oväder, men hafsfrun, som alla gamla sjömän sett, henne såg jag ej till. Jag har metaforsk en mil ut i Kattegatt, och hvar gång det ryckte i dörrjefven öfver bockhornet, tänkte jag: se så, nu är det en haj! Och jag vet hur det är att bada med hela moln af maneter omkring sig, förs du det, säg?"

Det är nästan svårt att fatta hur en person som Topelius, hvars hela dag från tidiga morgonen till sena kvällen var upptagen af arbete, kunde gifva sig tid till en sådan brevväxling med barnen. Men man får ett starkt intryck af att det inte bara var hans varma hjärta, som dref honom att bereda barnen en sådan glädje. Han tycks själf ha funnit en verklig glädje i att mottaga och besvara de barnsliga breffven.

"Jag är glad i dem" (breffven), som danskarne säga. Jag är alltid glad, när mina svenska och finska barn skriva till mig så

öppet och förtroget, som till en gammal god vän. Så skola vi alltid skriva..."

"Ditt glada bref af den 17 dec. gick öfver haf och land som en solstråle i den snöiga julen. Det var ingen höflig nigning, det var en förtrogen årsberättelse för en gammal farbror, som man håller litet af, och därför får du svar, när många andra bli utan..."

Allt som tiden går och barnen växa upp, kommer det som en ny ton i breffven. Alltmer af sin rika erfarenhet kan han skänka dem. Någon gång kan han berätta om sina arbeten, och det finns några uppgifter, som också ur litteraturhistorisk synpunkt äro af intresse. Så t. ex. hvad han en gång säger om "Regina von Emmeritz."

"Så var jag med eder på Gustaf Adolfsfesten, som firades öfverallt, äfven i Finland. Ingen svensk kung har varit så älskad i Finland som Gustaf II Adolf, och ingen har heller förstått oss så väl. Du kan läsa därom i "Ungdomsdrömmar". Men om Regina von Emmeritz skall du ej fråga mig, det finns hemligheter, som man ej kan omtala utan att grumla doften på fjärlingar. Så mycket är visst, att Gustaf II Adolf omgafs af alldeles samma försåt, fanatism och kärlek, som pjäsen omtalar, och det var icke en lätt strid, när tro och fädernesland befallde en katolik att hata den, som man ville älska och beundra högre än någon annan på jorden. Reginas roll är en bland de svåraste uppgifter för en skådespelerska; endast Ida Aalberg har förmått återgifva henne helt"...

Utan vemod kan inte den äldsta flickan se det sista bref hon fått från sin gamla vän. Han hade varit svårt sjuk, ett förebud till den sjukdom, som tre år senare skulle blifva hans sista. Det har satt sitt märke på stilen. Den är inte längre den fasta, bestämda från de tidigare breffven. Handen har darrat, och bokstäfverna ha svårt att följa raderna. Men hjärtat klappar lika varmt. De sista raderna lyda:

"Du önskar, att jag må vara frisk. Tack, jag har endast en gång förut i mitt lif varit sjuk. Herren, vår läkare, vet hvad oss nyttigast är. En af mina små flickor sade en gång: morfar blir aldrig gammal!

Lef väl, min lilla flicka! Får jag ha en liten, liten del i dig? Var glad och snäll, som jag tror, att ni alla äro! Hälsa mamma och sysrarna! Mina små flickor — och den yngsta, Anna, fyllde nyss 16 år — kasta en slängkyss åt eder. Din gamle, gamle vän
Z. T."

Jag skulle vilja sluta med hvad han skref till den yngsta flickan i sitt första bref till henne, ty vackrare och sannare kunde han inte tala om hvad han ville vara för barnen och hvad han var för dem.

"Ja, där satt en fågel i Finlands skog, och ängelen bad honom sjunga för barnen. Hvarför skulle just han få en så stor glädje? Icke var han bättre och icke sjöng han bättre än andra. Var det, för att han älskade barnen? Men det göra ju många andra. Icke vet jag; Gud vet det; Gud gifver oss allt till skänks, vi äro alla hans fattiga barn, som endast kunna gifva honom vår kärlek och vår lydnad tillbaka."

MARTA EDQUIST.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

En ny bok af Otilia Adelborg.

"SLAKTE GÅR OCH SLAKTE KOMMER OCH jorden står evinnerligen kvar". — Redan den gammaltestamentlige Predikaren hade insett fragiken i kulturens eviga kretslopp, det vemodsmättade i slaktenas ständiga födelse, ständiga aflän, ständiga mödor och ständiga undergång. "Alla floder rinna ut i hafvet, och ändå blifver hafvet aldrig fullt, där floderna förut runnit, dit rinna de ständigt åter". — Hvar helst vi möta minnesmärken af en gången kulturs eller en gången människogenerations arbete och sträfvan, hvars frukter synas mer eller mindre utplånade, drunknade i glömskans och tidens omätliga haf, påminnas vi om det evigt förbiströmande i tillvaron.

Detta vemodiga tema, det entoniga, alltmer bristande ljudet från tidens egen spinnrock, där trådarna en gång spinnas granna, glänsande, starka men småningom bli alltmer sköra, alltmer tillrasslade, har behandlats i en nyligen utkommen bok af en icke alldeles vanlig läggning. Det är Gråns af vår kända konstnärinna Otilia Adelborg, en egendomligt vacker, flärdfrött stämningfull bok om en gammal by, som en gång blomstrat i folkrikedom och välstånd men som gått under och fullständigt utplånats.

Lockad af de fåtaliga minnen, som, burna af sägnen, fortplantats ner till förf:s dagar jämte enstaka, lakoniska uppgifter i Gagnefs kyrkobok, har hon sökt rekonstruera bilden af denna gamla by och det lif, som en gång lefvats inom de väggar, hvilka nu förvandlats till mull — men icke en rekonstruktion på fri hand utan gjord med stöd af de uppteckningar och folkpsykologiska iakttagelser förf. kunnat skörda under en 15-årig lefnad mitt uppe bland Gagnefs allmoge. Så blir hennes skildring såväl i innehåll som stil buren af något af den stillsamma försynthet, den äkta men fåmälta känsla, som är den bästa delen af svensk allmoge egen.

Oförneklig är förf:s andliga frändskap med den stora skildraren af dalallmogens lif Selma Lagerlöf, hvilket spåras såväl i stil som i grepp på ämnet, framför allt i ingressen med dess lagerlöfska "syn". Hvad som emellertid ger Otilia Adelborgs stil i Gråns dess egna charme är de här och hvar inströdda dialektorden eller samtalen på dialekt.

Gråns (eg. Grånäs) var en gång en af de rikaste byar i Gagnef. — Men den låg långt från allfarvägarna, undan från andra byar, och därför blef folket egendomligt och tungsint, och detta sinnelag öfvergick till sist hos de yngre släktleden i trånad ut mot andra bygder eller slog inåt som sjuklig böjelse för skumma och onda tankar. Hvad Otilia Adelborg ger oss i sin bok är just den tragiska utvecklingen af hur denna ursprungligen starka bondestam långsamt men säkert undermineras af onda makter och gradvis nedsjunker allt djupare i brott och last, fanatism och mörksinhet för att slutligen, förvandlad till en spillra af sitt forna jag utvandra från de sista kåkarna, hvilka falla samman, då de lämnas öde.

Så länge världen stått, har det alltid funnits dem, som inför slaktenas växling och omvandling trott sig veta, att det är en omvandling till det sämre. Det är de gamlas naturliga misstro mot det nya. Den kan bli till karinggnäll, enbart ynkelig och löjlig som andligt fattigdomsbevis, men den kan också höja sig till något tragiskt, när den blir till ett bittert hjärtas verop inför det främmande nya, i jämförelse med hvilket allt det gamla, hemvanda ikläds den underbaraste dager och tar de sagolikaste proportioner. Fullständigt sublimt kommer denna stämning fram i Krus Matts' tal, som förf. återger efter en uppteckning hon själf en gång gjort efter en gammal bonde i Gagnef:

"Allting ä sämmer nu än för, allting bi senär å allting minkä (minskar). — Sola hörk (orkar) int nu som för, å int värm o söm för häll. För va de varmt i skuggen, nu ska följti (folket) håll så i sola, om döm ska få non varma. Hä håll på bi slut mä sola. Hä bi slut mä allting som på Noaks ti — —"

Men så är lyckligtvis inte allas tro. Ty många mena tvärtom: Det som är murket och ruffet, det som är svagt och fallfärdigt det skall falla och måste falla, för att nytt skall komma fram. Detta är väl ock den underfon, som genomgår Gråns. Men mest kanske vemodet och medkänslan med det släkte, som måste gå under. Äfven hos det fanns ju frön till något godt. Men fragiken ligger i det ondas makt till seger öfver det goda eller som förf. säger om Pers-Olle och hans sonhustru: "Det är icke ensamt det onda hos den gamle, som är byns dom. Det är också det, att det onda hos honom var starkare än det goda hos henne och segrade öfver det. Icke sten på sten, icke stock på stock, detta är byns dom."

BETH HENNINGS.

Hos kamerans konstnär

FORST EN FRÅGA, SOM alla stockholmare genast kunna besvara: Hvad är det för en stadsdel, där en blåsig sommardag balkongerna hänga fulla af idel orientaliska mattor? Svar:

Lärkstaden, naturligtvis, Stockholms mest helgjutet eleganta kvarter, och där bor doktor Henry Buerger Goodwin, som Iduns besök nu närmast gäller. När man står på balkongen till doktor Goodwins våning, skulle man kunna tro, att omgifningen hörde till Hamstead Heath eller någon annan af Londons förstäder, och det passar bra ihop med en man af så internationell läggning och tradition som doktor Goodwin att bo i denna föga stockholmska stadsdel.

Doktor Goodwins rykte som utomordentlig porträttför gör ibland folk en smula skygga för honom. De ha fått för sig, att man måste vara mycket skön eller mycket ryktbar för att få den äran att posera för

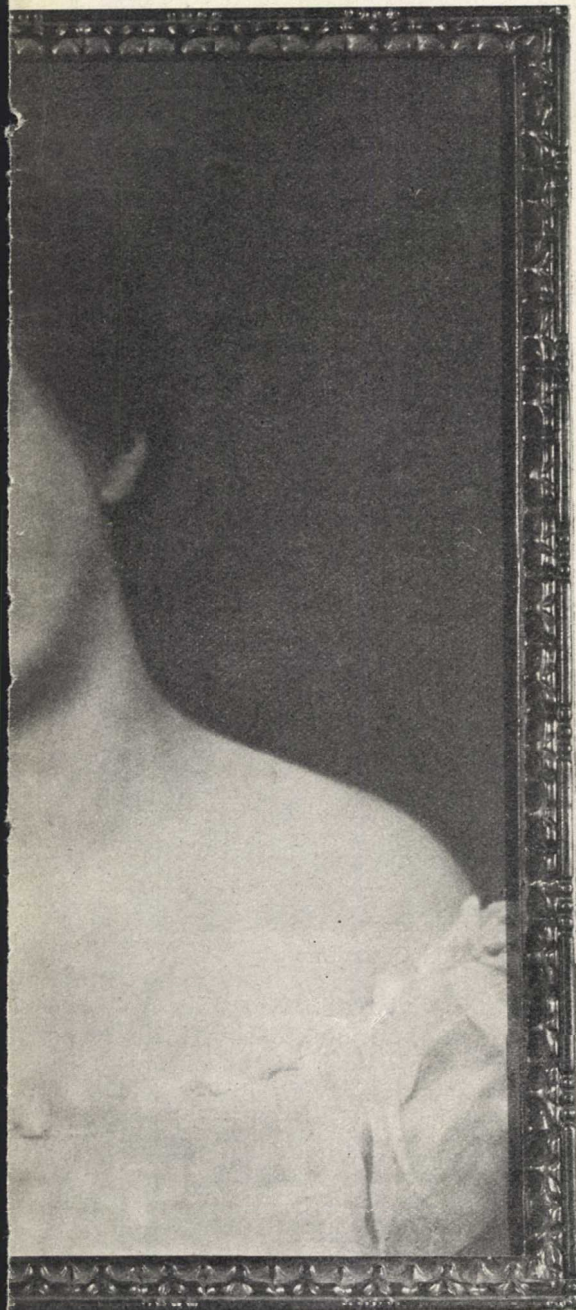
hans kamera, och det händer att de telefonledes framstamma en ursäkt för sin egen obetydlighet: — Förlåt, säger till exempel en obekant röst i doktors telefon, jag är visserligen inte så graciös som Jenny Hasselqvist, men jag tänkte ändå, om jag vågade besvara — — — Eller: — Jag är förstås inte så begåfvad och talangfull som de Wahl, men — —

Om dessa människor bara visste, hur en humanist och filolog som doktor Goodwin så småningom drivits från ordrötter och ljudlagar att ge sig helt i våld åt studiet af något som är mycket mera subtilt och svårt än tillämpningen af Werners lag, nämligen människors själar i deras tusen skiftningar och brytningar. Om de hade förmånen att känna den berömde doktorn, skulle de förstå hvarför han bland sina bästa bilder räknar en porträttstudie af två gamla engelskor, som hvarken äro vackra eller geniala, men enbart rörande mänskliga.

1. Fru Astri von Arnold.
2. Fröken Elisabeth Wrede.
3. Friherrinnan Kantzow.
4. Donna Anna Maria Tommasini maka till italienske ministern i Stockholm.

ir d:r Buergel Goodwin.

Det enda man skulle kunna ha att frukta af ett besök hos doktor Goodwin vore, att han tilläfvarens plockade fram en personlighet hos en, som man knappt vore medveten om, men som fanns latent, och som det

roade denne kamerans konstnär att taga fram i ljuset. Somliga tycka om att bli avslöjade, andra protesterar med mer eller mindre hårda ord. En aldrig så jämnt pålagd konventionell fernissa, en aldrig så väl konstruerad "personalité factice" kan i längden icke hålla stånd inför doktor Goodwins oerhörda påpasslighet vid kameran. Det ögonblick, då människan hos den poserande förräder sig i en stiftning, en halft medveten rörelse har han fångat med något af en jägares sinnesnärvaro.

Ett besök hos doktor Goodwin har föga af affärs-mässighet öfver sig, det är ett sammanträffande med två älskvärda, högt bildade människor, konstnären själf

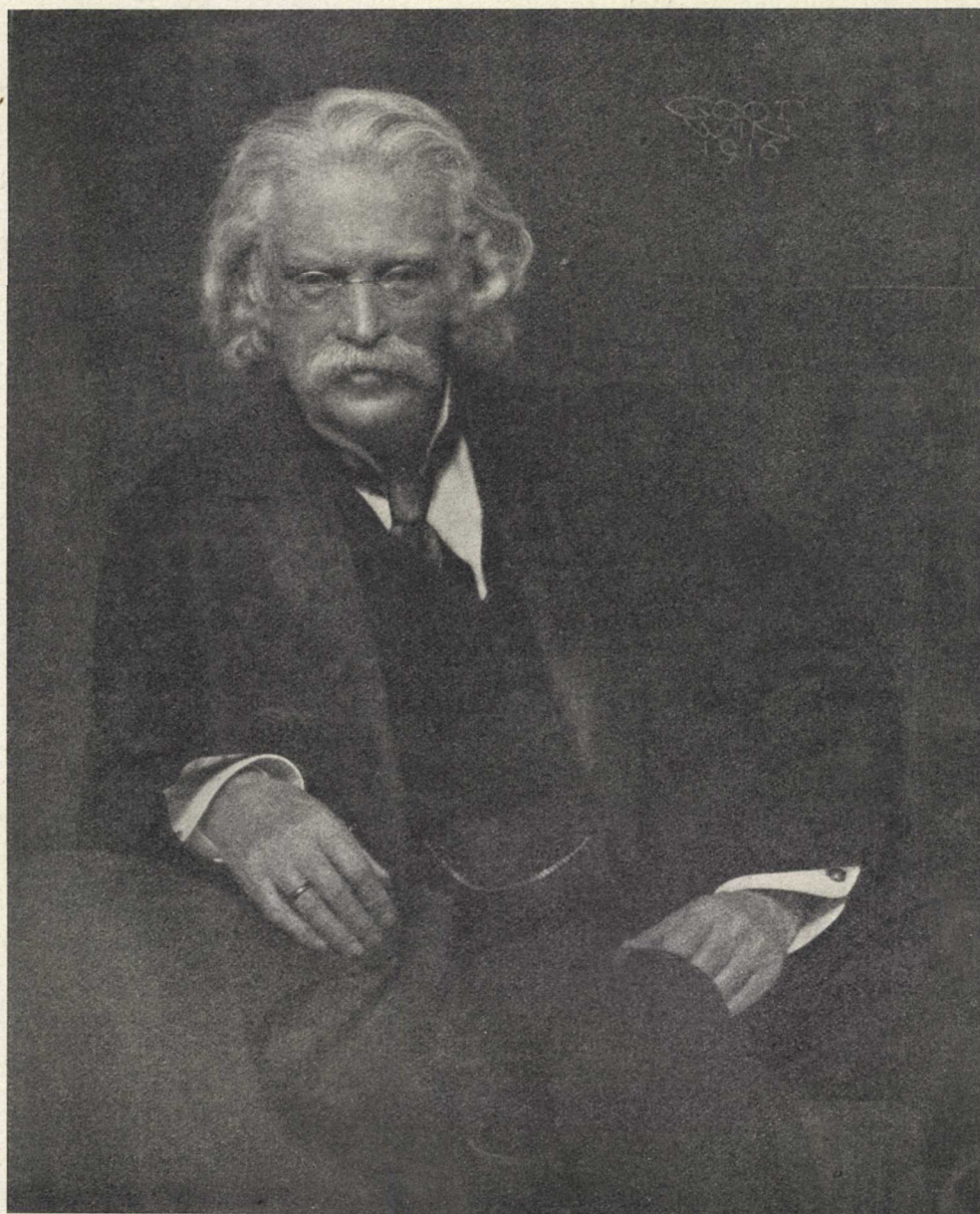

och hans hustru, som göra allt för att den besökande skall känna sig hemmastadd och trivas i deras vackra hem. Fru Ida Buergel Goodwin har sin dryga andel med som inspirerande i de flesta af de konstnärliga bilder hennes man producerat, och det vill inte säga litet. Man vore frestad att citera Robert Louis Stevensons vackra ord till sin hustru: "Who burnished the sword, held still the target higher, chary of praise, and prodigal of counsel, who, but thou", om man icke kände fru Goodwins blyghet och ovilja att framträda för offentligheten.

Här i sitt hem har hon sett de stora divorna med sin oförlikneliga scenvana bli helt mänskliga och hvardagliga, allvarliga vetenskapsmän ha lagt af katedermasken och unga hvitklädda mödrar med små söta barn ha öfvervunnit både hjärtklappning och steltnadt älskvärda småleenden inför hennes okonstlade vänlighet. Kameran flyttas omkring

5. Redaktör Hasse Zetterströms dotter Märta.
6. Professor Mittag-Leffler.

Efter kamerabilder af Goodwin.

Interiör från makarna Goodwins hem.

Henry och Ida Buergel Goodwin.

hvar det bäst passar sig i våningen. Än i en dörröppning med en oval spegel som fond, än i fru Goodwins hvita rum. Det finns eljes ett heligt rum, där den har sin gifna plats och där allt är beräknadt på att ljuset skall samlas på den poserande. Väggarna äro där öfverdragna med grå crêpe de chine för att icke uppsuga det ljus som utstrålar från den konstgjorda belysningen i taket och återkastas af dess

hvithet, mattan är vald i en speciell nyans, som icke slukar ljus, och det röda öfverkastet på den låga divanen, en af de få möblerna därinne, har noga utprovats. Men ändå kanske bilden icke alls blir tagen i dessa idealiska ljusförhållanden utan i någon vrå, där porträttfören känner med sig, att harmonien mellan föremålet och omgifningen blir fullödigare.

Det har varit Idun ett nöje att efter den

obestriddliga framgång doktor Goodwin nyligen rönt vid sin porträttutställning i Köpenhamn, presentera en del af hans konstverk i ett sammanhang för våra läsare. Vid föregående tillfällen ha vi offentliggjort några af hans bilder, såsom det märkliga Selma Lagerlöfsporträttet, den vackra bilden af Gabo Falk för att endast nämna ett par af de mest uppmärksammade.

ETH. K.

Missödet.

Af ARTUR MÖLLER.

DEN AMERIKANSKA BILEN KOM RUSANDE längs landsvägen med hastighetsmätarens visare svängande mellan femtio och sextio kilometer. Ingenjören som satt bredvid chauffören på framsätet, konstaterade det med tillfredsställelse. Han tyckte inte om att fara långsamt, brukade kalla hastigheten för en af de sju vållusterna.

Men just som chauffören kastade om växel för att ta en lång stigning, hörde alla ett utdraget, ilsket brrrrr — ett ljud som en jättesträng sprungit. Den stora bilen hoppade till, så att passagerarna instinktivt högg tag i armstöden för att inte slungas ur.

— Hvad fan var det! ropade bankiren från baksätet. Färgen hade snabbt vikit från hans kinder.

I nästa sekund stod bilen stilla, men flämtande och darrande som en sprängd kapploppningshäst.

— Det var visst kedjan som gick, mumlade chauffören mörkt.

— Kedjan! Ingenjören gaf honom en ursinnig sidoblick. — Inte tusan har ni kedjedrag på den här nya maskinen!

— Det är bara karosseriet som är nytt. Motorn är tolf år gammal.

— Jo, det är snyggt! Sekunda varor och ändå sex kronor milen. Nu sitter vi här, midt i skogen.

Alla sågo sig omkring. Det var verkligen midt i skogen. På alla sidor stodo furorna höga och pelarraka. Middagsbrisen drog med en mild, sommarlig celloton genom deras kronor. En liten bäck kvillrade någonsans i närheten. Solen sken.

Men de fyra i bilen uppskattade inte idyllen. De svuro, och som för att undgå ovärdet, dök chauffören ned under bilens akter och försvann så när som på snörkängorna.

Men efter en tio minuters otålig väntan blef han synlig igen, ruskande på hufvudet.

— Det går inte. Om man kunde få tag på en smed.

— Hur ska det gå till!

— Vi körde ju förbi en stuga alldeles nyss. Kanske där finns telefon, föreslog den tredje i laget saktmodigt.

Bankiren skattade diaboliskt:

— Telefon! Jo det kan kandidaten inbilla sig.

— Jag som har de yngsta benen ska i alla fall gå dit och höra. Kanske det finns en cykel att låna.

Studenten gick, och de båda andra herrarna satte sig på gräskanten, tände cigarr och grubblade öfver sitt öde.

På detta sätt förflöto tio minuter, hvilka förekommo dem som en dryg halftimme.

— Hvar tusan blir han af!

— Det kanske bodde en vacker jänta i stugan, försökte ingenjören lätta stämningen med.

Ytterligare kröp ett stycke tid fram under dyster tystnad. Endast den lilla bäcken gnolade entonigt.

Så reste sig bankiren med ett ryck:

— Nej, nu går jag och tar reda på honom.

Den andre nickade.

Stugan låg ett litet stycke upp från vägen. Den hade varit röd, men färgen hade blacknat med åldern, och de två små fönstren vero gråa som af starr.

En potatistäppa och några kvadratmeter hafreåker, där de svåraste stenarna lågo kvar som kobbar, utgjorde jordbruket. Men intet lif rörde sig på gården, inte ens en höna skrockade i tystnaden, och ur skorstenen steg ingen rök.

— Här är tydligen obebodt, tänkte bankiren — men hvar håller han då hus!

Dörren öppnade sig emellertid villigt för ett tryck på klinkan, och nödtvunget bugande steg han in.

Som han kom ur solskenet, bländades hans ögon af skumrasket i stugan. Han urskiljde ingenting. Men han förnam en atmosfär, som var hart när att förmå honom att vända i dörren... Men det svaga ljudet af en mänsklig, om än ytterst entonig slämma höll honom fast.

— Det är visst på sjätte dagen som jag ligger här, kom det i satsen som hade en likhet med stönanden. — Fast jag vet ju inte så visst. När man blir så gammal — — så blir minnet klen.

Bankiren hade börjat skönja. Han såg att rummet han stod i samtidigt var kök. Men det hade tydligen inte på länge varit eld i spiseln. Konturerna af möblemanglet framträdde också, ett fällbord och tre omålade stolar.

På den ena salt kandidaten, vid sidan af en säng. Det var därifrån rösten kom. Bland de gråa paltarna framträdde ett ansikte, ett nästan jordfärgadt ansikte, där det ej var fäckt af en hvit skäggstubbe.

— Men har ni då ingen människa som ser till er eller kan hjälpa er?

Kandidatens röst hade en lätt darrning. Han fick upprepa frågan, innan gubben i sängen hade uppfattat den.

— Nehej, inte numera. För nu är Marna också i Amerika. Hon kom till mig emellanåt, och det var snällt af henne, för det är dryg väg, si. Marna, det är dotter min, si. Men nu är hon ju i Amerika, hon ock.

— Men hvad i Herrans namn kan ni då uppehålla er på.

— Uppehålla?

— Ja hur kan ni försörja er.

— Ack jo, det går ju nog så länge man kan vara uppe och stå i. Men se det svåra är ju när man blir så här illa sjuk. Jag trodde rakt jag skulle ligga här och dö utan att ha fått se en människa mer.

Studenten böjde sig fram och lade handen på sängkanten:

— Det ska ni inte vara orolig för. Så snart vi kommit in till staden, ska vi skicka ut en doktor till er.

Gubbens ögon vidgades af förskräckelse, och han gjorde en ansträngning som för att resa sig på armbågen.

— En doktor! Nej snälla goa, gör inte det! Hva skulle jag stackare ta och betala honom med.

— Den saken ska vi nog ordna. Bara ni —

En harkling från reskamraten vid dörren afbröt honom.

— Har kandidaten tagit reda på hvar det finns telefon närmast.

Den andre vände sig om med ett ryck och såg honom i ögonen.

— Nej, det har jag inte tänkt på.

— Vet ni om det finns telefon här i närheten?

— Telefon?

— Ja!

— Nej, det kan jag inte säga.

— Är ni gammal här på trakten. Hur länge har ni bott här?

— Bott? — i sextiofyra år, herrn. Men det är nitton år sen jag har kunnat gå in till köpingen, si. Och då fanns där inget tocket, si. Men nu förhända.

— Hvar ligger köpingen?

Gubbens ögon blefvo undrande och ängsliga inför den korthuggna och skarpa stämman. Studenten pekade genom fönstret.

— Ska man gå vägen åt det hållet eller det andra.

— Jo nog ska man gå så, alltid.

Bankiren satte hatten på sig igen.

— Nå, skönt, låt oss då komma iväg.

Kandidaten tog den gamles hand — en hand grå af jord, vittrad af vedermödor.

— Ja, farväl då. Och om några timmar har ni doktorn här.

— Tack, snälla, goa. Hvad det var skönt att se en mänska. Gud välsigne honom. Men inte doktorn, för jag har ju inga pengar, inte doktorn!

Då de kommo ned på landsvägen, kom ingenjörn dem till mötes. Han svängde sin sportmössa.

— Saken är klar. Jag har själf lagat kedjan. De här chaufförerna begriper ju ingen-ting. Nu kör vi!

När de stego upp i bilen, som ånyo började skälfta af motorns slag, sade bankiren med en lättnadens suck:

— Nå, det var då för väl att man slapp sitta längre i det här förbannade hålet.

Men hans granne till vänster vände sej om och såg med en tankfull blick efter den ensamma stugan.

Sextiofyra år...

Fädernas arf.

Ett släktproblem af RAGNAR BÅGE.

(Forts.)

— JAG FÖRSTAR DIG. DET KANDES likadant för mig, när vi drog bort från bergen.

— Din fader följde dig. Du flydde ej!
— Det är sant. Men hvarför vill du fly, då?

Han svarade inte. Med en axelryckning vände han sig från henne och bet ihop munnen.

Och hans ögon följde flodvägornas väg nedåt...

Flickan stod stilla, villrådig och plötsligt blyg. Så kastade hon sig ned vid hans sida och såg honom in i ögonen.

— Är det den unge falken, som vill pröfva vingarna? frågade hon, och hennes ögon lyste af förståelse.

Hans blickar flögo hennes till möte, och de förstodo hvarandra.

— Det är det, flicka, svarade han fast. Men jag vet inte om de bära mig...

— Vänta då! Hvarför vill du ut?

Nu svarade han och orden kommo allt stormigare emot henne.

— Huru skall du, en kvinna, förstå slikt! Men kanske du inte bara som de andra lefver för att föda söner och koka mat.

Då vill jag säga dig en sak. — Har du där uppe i bergen self örnen svinga sig fritt öfver klyftorna, susa bort öfver vidder, fri och hänryckt. Tänk nu, om jag fångade honom, satte honom i bur och hängde den i en skum klyfta.

Tror du inte, att han skulle tvina bort och dö! Och den döden är den mest fruktansvärda, därför att den långsamt stjälar det rikaste och bästa i lifvet: viljan till frihet, du! Och hör sen! Om buren vore större, stor som en slätt, och örnen vore en familj och hade ungar, tror du inte att ungarna skulle längta ut, fastän de gamles viljor försumpats, tror du inte, att det djupt nere hos ungarna lefde kvar en glimt, en hågkomst från stamfaderns fria lif?

När de sluta ögonen, se de fria solbelysta vidder, men när de öppna dem, se de intet annat än burens gråa vallar, evigt enahanda. Och om de äldre varnade dem, så skulle de likväl tänka: nej, världen där ute är inte farlig, sök friheten, flyg ut och skåda alla länder, tills — du — finner — det — rätta...

— Och om du aldrig finner det rätta? afbröt flickan allvarligt.

— Jag har nog tänkt på det, kom svaret dröjande.

Det blef tyst en stund. Så sade flickan:

— Jag har nog känt detsamma. Fastän jag bara är en kvinna, du, så — har — jag — känt — detsamma.

— Känt?! vände han sig till henne. Känner du det inte ännu?

— Jo, det gör jag. Men jag får inte lyssna på de rösterna.

— Hvarför inte? Du är ju fri, det är inte jag. Höfdingens son — har — aldrig — varit — fri...

— En flicka i stammen som jag och hvil-

ken kvinna som helst är ännu mindre fri, ja, mindre än den eländigaste af stammens män, om du tänker på det viset.

— Jag vill inte tänka på något vis längre. Bort vill jag, och bort skall jag!

— Du talade om dunkla hågkomster från förfäders lif, som låg i djupet och glimtrade, det har jag också känt. I all synnerhet här i dalen hos er! När jag ibland legat vid de gamla murarna, som stå kvar, sedan höfdingefolkets dagar, och månen lyst mig, är det som om jag hade self de platserna oändligt långt förut. Och då känns det alltid som om hjärtat skulle vilja brista af saknad och hopplös längtan.

— Vet du hvad det är, flicka?

— Nej...

— Det är höfdingefolkets arf i vårt blod. Tro mig, en liten del af oss var med, då de byggde dessa murhvalf och anlade rosengårdarna, ledde fram vattnet till springbrunnarna och höggo bilderna i stenen.

Och ibland flämtar det till i vårt inre, när vi — ensamma, tankfulla dröja på de platserna. Det är den lilla droppen i blodet, som gör sig påmint och förtäljer om gångna härliga dagar och bedrifter. Då blir det så tungt, så tungt inom en, och då längtar man ut, bort! Men det är, som du sade, man vet inte hvar hemmet ligger. — Ah, aldrig blir den roflöse bofast! — Det är ödet, som drifver oss, eller också är det en förbannelse, som hvilar öfver släktleden här i stammen. Fader min, höfdingen, har någon gång nämnt något ditåt för mig, då jag var barn, men jag minns det ej så noga. Ett minns jag dock, och det var, att han alltid varnat mig för att ge vika för min längtan. Jag tror, att han menade, att förbannelsen då skulle drabba hårdare.

— Nog varnar jag hvarför, inföll flickan drömmande.

— Du menar, att en man, som går under den olyckliga stjärnan, skulle lefva upp i ändå flera släktled, om han stormar ut i världen och inte har stammens skrankor omkring sig?

— Just det! Och jag varnar också nyckeln, som löser en sådan förbannelse.

— Visst förstår jag dig nu också. Det vore att aldrig lefva upp i några afkomlingar, och således icke föra det olycksdigra arvet vidare.

— Olycksdigert är det förvisso. Ty de, som ha arvet i blodet få många sorger att bära, som stammens andra ättlingar icke förstå. Och därför gå de hatade genom lifvet.

Det blef tyst ett ögonblick. Pinien susade och sjöng, naturen doftade sol och frisk grönska. Alstringens lag dref allt omkring de båda människorna till fullbordan, orubb- ligt, ödesutstakadt. Det var, som om de båda känt sin ringhet inför mysteriet. Hans ögon sökte hennes, pejlande efter svar på en tyst fråga. Då suckade hon sakta för sig själf. Så mötte hon hans blick, men strax därpå vek hon undan för hans kraft, och svaret fick en biton, som bad om förskoning från något öfvermåktigt:

— Jag — vill — ej — föra arvet vidare...

Då log han stilla, och hans blickar, som ej lämnade hennes, fingo fjärrskådande visionära uttryck.

— Det skall komma någon, det skall komma en man i ditt lif, som skall hviska dig något utsägligt ljuft i ditt öra, och i den stunden skall du svika alla föresatser, om du så lovat och svurit inför madonnans egen bild. Tro mig, när han kommer, skall du offra allt för lyckan att lefva upp i hans son eller hans dotter.

— Förr dödar jag honom! stötte hon fram. Då log han ännu blidare, och, när hon ville fly som en skrämmd fågel, var det endast detta milda, som lyste och värmd i hans ögon, hvilket höll henne kvar. Åter drog han henne ner bredvid sig. Hon lät det ske plötsligt viljelös. Det ofattbara, det utsägligt ljufva hade kommit i ett nu, som om ödet själf drifvit dem tillsamman. Hon veknade, och blicken borrade sig ned i det varma gräset, då hon hörde honom säga:

— Och om den mannen vore jag?

— Du?!

— Just jag, ej längre höfdingens son, du vet mitt beslut, utan den ringaste bland de ringe, en utstött, en af stammen förbannad...

Hon lyfte afvärjande händerna.

— Förbannad?! Nej icke ännu! Du skall vända tillbaka till byn, blifva höfding efter din fader, och frälsa din ätt ur förbannelsen. Lyd mig, och — låt — mig — vända — om — hem!

— Nej, nu känner jag omöjligheten däraf. Han pekade mot byn och utbrast så, trotsigt som örnskrien öfver Nevadas klyffor:

— Aldrig kommer jag dit igen! Må ödet följa sin bana, jag följer min längtan.

Då slöts trollringen omkring dem. Hon slog armarna om hans hals, föll bakåt i hans armar, i ungdomlig ifver och sällhet. Han drog henne fast intill sig, beseglade deras innerliga förbund.

Medan kyssarna brunno under susande pinier, var det, som om höfdingefolket skulle ha uppstått och stormat fram öfver alla de gamla valplatserna. Ännu lefde de, burna till lif på lif i oändlig följd af den drift, som håller skapelsen vid makt och förnedring. Och en gnista af deras eld fände en ny härd i de tvenne ungas saliga omfamning.

Och det var som om de därmed velat binda den unge stormaren kvar vid stammen och fädernebygden. Höfdingens son hade tagit sig kvinna — utan Diegos välsignelse — utan att begära kristpaterns och helgonens skydd — utan att iakttaga fäderneplikterna i slammen.

(Forts.)

FRÅGOR

ENHVAR LÄSARE AF IDUN ÅGER rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret, å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 4 dagar efter detta nummers dato ett pris af 10 kronor.

N:r 232. Jag är 22 år gammal och har försökt att finna min rätta plats i lifvet. Jag har under allt sökande känt en brinnande lust att läsa men alltid har ekonomin varit hindrande i vägen. Nu vill jag försöka att läsa, så att jag kan blifva student om 2 år. Det finns kanske någon, som kan gifva mig råd, hur jag skall kunna förbättra min ekonomiska ställning. Finns det kanske stipendiefonder och dyl. i hvilka jag kan söka?
1920.

N:r 233. En väninna till mig skall gifta om sig nu, är förut fränksild. Önskar få råd hur vigseln och dräkten bör ordnas, för att under så enkla former som möjligt, ändock åstadkomma verklig högtid. Kyrklig vigsel afses.

N:r 234. Finns det något hvilohem för nervösa personer, någonstans i Skåne eller i närheten däraf?

N:r 235. Finns någon tidning eller bok, ur hvilken man kan lära sig det handalfabet, som användes af döfstumma? Om så är, hvad heter den, och hvar finns den att köpa?
Stella.

N:r 236. Jag är 23 år gammal. Jag måste vistas hemma i mitt föräldrahem hela sommaren och hösten för att hjälpa far och mor. Men intet öre kan erhållas därför. Men jag måste ha någon utkomst. Har för Om något barn på 2 å 3 år kunde resten en skuld af 170 kr. som måste betalas. Kan någon hjälpa mig med ett råd, ty här är verkligen allvar och detta är min sista utväg. erhållas till inackordering vore jag tacksam. Hjälp mig. Min adr. finnes hos Idun.
Greta-Lisa.

N:r 237. Hur kan man i dessa sockerbristens tider bäst använda röda vinbär? Finns något bra recept för vinbärsvin frågor
Fru Sigrid.

N:r 238. Jag är 43 år. Gift sedan 12 år. Barnlös. Äktenskapet olyckligt dels på grund af olika lynnen och dels på grund af anhörigas intriger. Jag har gjort hvad jag kunnat för att förhållandet skulle bli bättre men förgäfvets. Nu undrar jag om det inte är rättast både mot min man och mot mig själf att jag lämnar vårt hem? Min man har intet emot att jag lämnar honom men laglig skilsmässa vill han inte gå in på hvilket just är det svåra då jag naturligtvis som »förlupen» hustru får svårt att skaffa mig plats. Hur skall det för öfrigt gå till att få plats då man inte har några betyg? Jag är en skicklig, intresserad och mycket arbetsam husmor, kunnig i

(Forts. å sid. 502.)

TILL SYLTNINGSTIDEN

INKOKNINGSAPPARATEN "VEGETABIL"

Svenska glasburkar "VEGETABIL" (Wecks-typ)

smala	lit.	1/2	3/4	1	1 1/2	
	kr.	1.20	1.35	1.55	2.05	pr st.
bredda, koniska lit.	1/4	1/2	3/4	1 1/2		
	kr.	1.20	1.55	1.90	2.45	pr st.
bredda raka	lit.	1/2	1	1 1/2	2	
	kr.	1.55	2.05	2.25	2.55	pr st.

Svenska glasburkar av REX-TYP

smala	lit.	1/4	1/2	3/4	1	1 1/2
	kr.	1.40	1.55	1.70	1.90	2.50
bredda	lit.	1/2	3/4	1	1 1/2	2
	kr.	1.90	2.05	2.20	2.50	2.80

Lösa gummiringar till alla storlekar finnas å lager. Våra burkar passa till allå i handeln förekommande inkokningsapparater. Begär specialoffert.

AKTIEBOLAGET

NORDISKA KOMPANIET

Köksgerädsavdelningen Stockholm.

Order från landsorten exp. mot postförskott eller efterkrav.

"Med full hals"

och enstämmigt berömda förbrukar- ne Metallputs Nordstjer- nan, Nordstjernans Silver-, Zink-, Spisel-, Kniv- o. Fön- sterputs. Begagna dessa utom- ordentligt goda putsmedel och ni in- stämmer i lovet!

I alla väder

Gahns Maniol

det bästa för huden.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND Inneh. af Elisabeth Ostmans Hus- moderskurs i Stockholm. FÖRSLAG TILL MATORDNING FOR VECKAN 4-10 AUG. 1918.

SONDAG. Frukost: Smör; bröd; bifstek med potatis; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk blomkålspuré; kokt gös med räksås och potatis; oäkta savaring med jordgubbs- eller hallonkompott.

MÅNDAG. Frukost: Bröd; kaviar; kokt omelett med fiskstufning och potatis; kaffe eller te. Middag: Kalops med potatis; vinbärssoppa med rågskorpor.

TISDAG. Frukost: Bröd; kaviar; lappsko (rester från måndag); kaffe eller te. Middag: Vegetarisk grönsoppa; strömmingsflundror med potatis.

ONSDAG. Frukost: Bröd; marmelad; välling; ägg; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Gratin på blomkål med tomatås och potatis; körsbärskräk med grädda och petits-choux.

TORSDAG. Frukost: Bröd; leverpastej; ansjovisgratin; ägg; kaffe eller te. Middag: Färsk ärtsoppa; äppelpannkaka.

FREDAG. Frukost: Bröd; leverpastej; spicken sill med grädda, gräslök och potatis; kaffe eller te. Middag: Biff af kalfläver med grönsallad och potatis; hallon med grädda.

LÖRDAG. Frukost: Bröd; kaviar; omelett i form med leverstufning (rester från fredag); kaffe eller te. Middag: Bräckkorf med stufvade sockerärter; surmjölk eller rabarberkräm med surrogatgrädda.

RECEPT:

Oäkta savarin (f. 8-10 pers.). 2 ägg, 125 gr. socker, 20 gr. smält smör, 130 gr. hvetemjöl, 1 1/2 tsk. jästpulver (5 gr.), 7 ctl. grädda. Till formen: 5 gr. smör, 2 msk. hvetemjöl.

Beredning: Äggen och sockret vispas kraftigt 1/2 tim. därefter tillsätts det smälta men afsvalnade smöret, hvetemjölet, som bör vara väl blandadt med jästpulvret och sist grädden. Smeten omröres väl hålles genast i smord, och mjölad kran-

form och gräddas i ej för varm ugn omkr. 1/2 tim., eller tills kakan vid prov med vispkvist kännes torr. Kakan uppstjälpes, formen fylles till hälften med lag af jordgubbskompott eller hallonkompott, hvarefter kakan genast lägges i och får stå tills den sugit i sig all lag. Savarinen stjälpes ur formen och upplägges på flat glasskål. Garneras med jordgubbarna eller hallonen och, om det finnes, vispad grädda.

Gratin på blomkål (f. 6 pers.). 3 medelstora blomkålshufvuden, 1 1/2 lit. vatten, 10 gr. salt. Hvitsås: 5 msk. mjöl (50 gr.), 5 dcl. blomkålspad, 2-3 dcl. grädda, salt, socker, hvitpeppar, 1 äggula. Till fatet eller formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Blomkålen rensas, sköljes och får ligga i ättikblandadt vatten (2 lit. vatten, 2 msk. ättika) 1 tim. Den tages upp sköljes ånyo och sättes på, med blomman nedåt; i kokande, saltadt vatten och får koka tills en vispsticka går lätt igenom den. Blomkålen tages genast upp med hälslef, får rinna af, fördelas i klyftor och lägges på ett smörbestruket eldfast fat eller form. Spadet tillvaratages. Mjölet utröres med 1 dcl. af spadet, resten af spadet kokas upp med grädden, afredningen tillsättes och säsen får koka under rörning omkr. 5 min. Den afsmakas med kryddorna, afredes med äggulan och hålles öfver blomkålen, som därefter beströrs med de stötta skorporna och om det finnes litet rifven ost. Anrättningen gratineras i mycket varm ugn 10-15 min. Serveras med tomat- eller svampsås och potatis.

Petits-choux (omkr. 20 st.). 50 gr. smör, 3 dcl. vatten, 15 gr. socker, 3 bittermandlar, 150 gr. mjöl, 6 små ägg.

Beredning: Smöret smältes i en kastrull med rund botten mjölken ihålles och får koka upp med sockret och den rifna bittermandeln. Mjölet vispas under full kokning och smeten får koka tills den släpper pannan. Den aflyftes och äggen iröres ett i sänder, hvarefter massan röres 10 min. Smeten lägges med sked till runda bullar på väl smord plåt och bakelserna gräddas 20-25 min. i ej för varm ugn, hvarvid iakttagas att ugnsluckan ej får öppnas förrän efter 10 min.

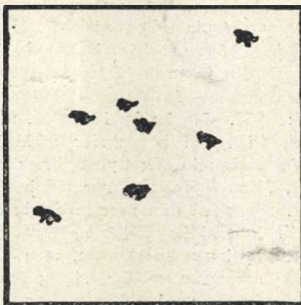
Omelett i form med leverstufning (f. 6 pers.).

Leverstufning: 10 gr. mjöl, 2 dcl. grädda, 1/2 dcl. vatten, rester af kalfläver (omkr. 3 hg.), salt, socker, hvitpeppar.

Äggstanning: 3 ägg, 10 gr. mjöl, 1/4 tsk. salt, 1/4 tsk. socker, 4 dcl. mjölk.

Beredning: Rester af kalfläver skäres i små aflånga bitar. Mjölet utröres med 1/2 dcl. vatten. Grädden kokas upp, afredningen tillsättes och säsen får koka under rörning omkr. 5 min. Levern tillika med öfverblifven lefversås tillsättes, stufningen får ett uppkok, afsmakas och lägges i botten på en smord form. Äggstanningen vispas väl samt hålles öfver och omeletten gräddas i varm ugn omkr. 20 min. Serveras om så önskas med potatis.

Iduns Pristäfpling N:o 16.

Kvadraten här föreställer en svinstia och de små svarta figurerna grisar. Hvem kan dela svinstian med tre räta linjer, så att hvar gris får sitt rum?

Lösning märkt pristäfpling n:r 16 och helst frankerad med landstormsmärke torde insändas till Idun senast den 10 aug. De tre första rätta lösningarna som vil granskningen påträffas erhålla hvardera 5 kr. i pris.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 14.

REBUS.

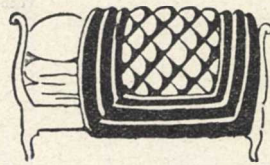
Sv 1917, tatt.

Svårt att efterkomma.

De tre första rätta lösningarna, som vil granskningen påträffats, ha lämnats af fru Eva Timm, Bergboda, Skultuna, hr Axel Hillert, Björknäs, Mariannelund, och Marta Anderson, Torgatan 20, Varberg, hvilka sålunda erhålla 5 kr. hvardera i pris.

Ingen gedigen bosättning utan

DUN TÄCKEN

Högsta komfort.

Idealet för all säng- beklädnad.

J. SVENSSON & BOURGHARDT SPECIALFABRIK - VINSLÖV.

Katalog på begäran.

Rikstel. 20 & 121.

NYA

WERMLANDS-TIDNINGEN

Grund, 1850 Karlstad Tryckeriet 1836 Värmlands äldsta och enda dagliga tidning. Telefon: Namnanrop.

VÅRDA HÅRET

om det är sjukt eller friskt, och använd ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL

Bästa hårkonsvereringsmedel. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos

Kungl. Hofleverantör

ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.

Återförsällare rabatt.

SINGER

HEMETS SYMASKIN

Lägg i kokboken

eller anslå i köket »Några bepröfvade recept för bakning af tårter m. m. med Gooda-Jästmjöl. Det är de bästa recepten för det finaste jästmjölet. Burkar å 15, 25 o. 50 öre.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co

Levnadstolkningar

utarbetas af skicklig astrolog. Uppgif födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Åberopa denna tidning.

Astrolog Wilh. Leidner.

Strömgatan 10, Kalmar.

FLÅTOR

förfärdigas af Edert afkammade hår, för endast 5 kr. pr st. Förstklassigt arbete garanteras.

A. Johansson, Bonäs, Mora.

Sjunde praktiska hus- hållskursen

å Lyckebo pens. Sjömarken (Göteborg - Borås järnv.) börjar 15 sept. och pågår tre mån. Undervisning i matlagning, bakning, konservering, väfnad, linnesöm m. m. Pris med helinackordering 150 kr. i mån. Glad och trefligt hemlif. Förfrågningar ställas till Lyckebo, Sjömarken.

SPARA

på veden och undvik onödig hetta i köket om sommaren. Kockums besparingskoka- re äro konstruerade med extra rymliga röckanaler, varigenom gott drag ernås. Se till att Ni får av Kockums spar- kokare, ty då får ni den bästa. Försäljas af Herrar Järnhandlare samt i parti av Kockums Jernverk, Kallinge, eller våra försäljningskontor: STOCKHOLM :- GÖTEBORG Odengatan 29. Magasinsg. 22.

I en punkt

Äro alla husmödrar ense: SKULTUNA KOKKÅRL ÄRO BÄST!

Lyckade bakverk

Åstadkommas lättast med

Nornans Jästpulver

A. B. PHARMACIAS PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier. Flaskor om 50 st. Kr. 1:75. SALJAS ÖVERALLT

Den bästa för huden.

Ären på vetenskapliga grunder sammansatt cold cream, som väl ingniden genast absorberas af huden och kan därför användas när som helst på dagen

PARFUMERIE BARNÄNGEN

GRUNDAD 1868

H. M. KONUNGENS HOFLEVERANTÖR

N:r 17.

Karlskoga praktiska läroverk

för män och kvinnor börjar 1 nov. Praktisk ungdomsskola med 12 afdelningar. Stipendier. Öfver 6,000 elever hittills. Prospekt mot dubbelt porto. Adress: Karlskoga. Joh. Lindholm.

(Forts. fr. sid. 500.)

litet af hvarje som en husmor kan ha nytta af men utom detta kan jag intet. Jag blir alltså nödsakad att söka min utkomst som husmor, möjligen äfven att handhafva barn ty fast jag själf är barnlös har jag ändå med stort intresse och godt resultat hjälpt till att uppfostra andras barn hvilket jag lätt kan skaffa intyg om. Nu undrar jag om jag med dessa enkla färdigheter har utsikt att kunna försörja mig och få något öfver för ålderdomen? Hos min man är jag ju försörjd fast jag själf måste arbeta mycket träget för denna försörjning. Min man innehar en god samhällsställning. Som hans änka får jag pension. Alltså kan jag hos honom lefva ekonomiskt sorgfritt men min ställning för öfrigt är rent olidlig, en daglig pina som hotar att förstöra mig.

Om jag lämnar min man har jag då rätt att medtaga något af boet, t. ex. de saker jag själf medfört dit? Jag tänker nu mest på en del gamla saker från mitt hem, presenter o. d. som där är hans särskilda minnen förknippade med och som det vore svårt att skiljas ifrån. Mina kläder o. d. har jag väl i alla händelser lof att ta med mig? Och så har jag ett par sparbanksböcker i hvilka jag insatt medel som jag själf förtjant, har jag lof att ta dem med mig?
E.

N:r 239. Vill någon af Iduns lärarinnor vänligen upplysa mig om, hvar i Göteborg man kan låta utbildas sig till och taga barnsköterskeexamen. Hvad kostar en sådan kurs och hur länge räcker den? Kan man efter genomgången kurs få plats på barnhem? Hur stor lön har en ex. barnsköterska. Barnkär Idunläsare.

N:r 240. Hvilka äro fordringarna för att en realstudent med bästa betyg och vitsord skall kunna få understöd ur Cedergrenska fonden? I hvilken utsträckning lämnas dylikt understöd och när skall ansökan därom vara inlämnad? Användes härför särskildt formulär och hvar kan i så fall blanketten härför erhållas. Tanken är att genomgå bank- eller postkurs om understöd kan fås.
Medé.

N:r 241. Sju syskon önskar antaga sin moders flicknamn som släktnamn. 1) Till hvilka myndigheter skall ansökan därom ställas? 2) Hvilka betyg eller handlingar ska följa ansökan? 3) Ställer det sig mycket kostsamt?
Beth.

N:r 242. En bekymrad moder frågar hvar en 16 års gosse lämpligen kan få vara. Gossen ifråga är litet efterblifven, han är icke stark och måste därför helt tas hand om.

N:r 243. Bär så emot att vända sig till barmhärtiga medmänniskor, men hvad vill jag göra i min förtviflan? Är änka. Har allt sedan min man dog försökt hålla ihop det lilla hemmet med att arbeta åt andra, bittida som sent, lannesömnad och allehanda handarbeten, inackordering. Barnen ha fått hjälpa till med det de kunnat uträtta. Nu har de hemska och vidriga händelser inträffat att det ej finns material att arbeta utaf. Atminstone här på trakten där jag är bosatt är det slut.

Får en liten pension för hvart år men i dessa bistra tider förslår den så litet. Krigstidshjälp har utlofvats men den tycks vara reserverad till begravningshjälp.

Det är så tungt och bittert att se barnens kunskapsörst och ej på något vis se sig i stånd att hjälpa dem framåt. Enda ljusglimten att någorlunda försöka mätta deras hungeriga magar.

Skulle någon af Iduns ärade lärarinnor vilja hjälpa mig med arbete eller gifva mig några goda råd i min mörka tillvaro.
Folkskollärarynka.

N:r 244. Vore tacksam få veta om det i Stockholm eller annorstädes finnes något spädbarnshem. A. Ö.

N:r 245. Godhetsfullt några upplysningar angående borgerlig vigsel i Köpenhamn? Äro några särskilda formaliteter att iakttaga?
X o. Y, Sv. medb.

N:r 246. Har genomgått folkskola samt vidare studerat något franska och engelska. Vore tacksam få anvisning å en del lärorika, bildande goda böcker, svenska och lättare utländska.

Kan man per korrespondans utbildas sig vidare i språk?

Finnes någon lämplig diskret person, som skulle vilja hjälpa mig med en del uttal af främmande ord. Villig ersätta eventuell hjälp.

N:r 246. Har mycket god teknik å piano och vore tacksam få någon anvisning på klassisk musik, salongsstycken etc.

Vetgirig gammal prenumerant.

N:r 247. Hur skall rabarber torakas, hvad får man kilot för den, och hvem köper sådan?
Landtfru.

N:r 248. Finnes i Göteborg någon litterär förening eller något liknande dit man kunde sluta sig? Jag är så ohyggligt ensam. Har sorgliga familjeförhållanden och har ett självlöst och torftigt arbete bland människor, som jag ej har det minsta gemensamt med. Vill så gränslöst gärna känna någon eller några ideellt anlagda människor.
Isolerad.

N:r 249. Kan någon af Iduns lärarinnor gifva mig ett godt råd hvarmed jag kan bidra att upphjälpa hemmets ekonomi? Min man har små inkomster och vi hafva 6 barn som vi vilja gifva en god uppfostran. Har inga särskilda »talanger» och hitills ägnat mig åt barnens och hemmets skötande. Som detta tar hela dagen i anspråk, skulle jag önska mig något lönande kvällsarbete. Tacksam för råd vore
»Småstadsfru.»

N:r 250. Jag tänker bygga mig en egen stuga. Jag är stor blomstervän, men har ej råd med ett särskildt blomsterrum. Jag ville ha in gas och värme, men det tålas så mycket om att växter ej trivas därmed. Vill någon, som har erfarenhet häri, säga mig hur det förhåller sig härom.
Prenumerant från år 1899.

N:r 251. Hvem vill upplysa mig om huru många år det dröjer, innan kaktusväxten, Natens drottning, blommar? Äfvenså latinska namnet på några kaktéer med vackra blad och blommor (gula eller röda)? Hvar får jag köpa vackra kaktéer?
Prenumerant från år 1899.

N:r 252. Jag är fyrtiofem år, tämligen frisk och har under åtskilliga år förestått min något yngre brors hushåll, förut skött min mor till hennes död. Nu skall min bror gifva sig och skulle han ej ha något emot att jag stannade kvar hos honom, men min unga svägerska sätter sig på det bestämdaste emot detta. Han vill nu ge mig af sin begränsade inkomst 100 kr. i månaden och med hjälp af en liten pension kan jag då ha ett eget hem, men jag fassar för ensamheten. Och lika motbjudande är mig tanken att ge mig ut bland främlingar. Hvad kan jag ta mig för? Är det rätt af min svägerska att stöta mig bort från det hem, som varit mitt, frågar
Bekymrad 45-åring.

N:r 253. Tacksam vore undertecknad för uppgifter å några lasarett där sjuksköterskor utbildas och där fordringarna dock icke äro så höga som vid de större sjukhusen i t. ex. Stockholm, Göteborg, Lund etc. Sjuksköterskeelev.

N:r 254. Finns det något sjukhus eller lasarett där frielever mottages? Mottager flottans sjukhus i Karlskrona dylika? Huru lång är utbild-

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,

utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplaisier, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.

Fråga n:r 187 i Idun 7/7. Svar fås om adress och porto insändes till Iduns redaktion.

Solskensglimtar. Alltför oklart i tankegången, alltför omoget i formen.

A. G. Den lilla morgonhymnen mera välmenligt än poetiskt lyckad.

Förf. af »Ett experiment». Skizzen ej utan udd men kan ej antas af brist på utrymme.

Mångårig prenumerant.

N:r 256. Hvilket är fördelaktigast, att genomgå en kurs i stenografi och maskinskrifning, eller att utbildas till barnsköterska? I det senare fallet, hvar bör jag lämpligast anmäla mig, huru lång och huru dyr blir kursen ungefär? Är det sedan kursen genomgått lätt att erhålla plats, eller måste man beräkna att ibland få gå utan? Huru stor lön, och hvilka förmåner har en examinerad barnsköterska. Råd och upplysningar motes tacksamt.

»Råd vill 20-åring.»

SJU

dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

PÅNGAR

tid och besvär sparar Ni genom att göra Edra inköp efter vår katalog. Rekv. den genast! Erh. gratis mot portolösen.
Åhlén & Holm, Stockholm.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten

äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.

Avesta: Avesta-Posten.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Eksjö: Eksjö-Tidninge.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falun: Falu-Kuriren.

Gefle: Gefle-Posten.

Halmstad: Hallandsposten.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Höganäs: Höganäs Tidning.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Karlstad: Karlstads-Tidningen.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.

Kristinehamn: Ansgarii-Posten.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mora: Mora Tidning.

Norrköping: Östergötlands Dagblad.

Nyköping: Södermanlands Nyheter.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Oskarshamn: Oskarshamns Tidningen.

Sköfde: Skaraborgs Läns Annonssblad.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.

Uddevalla: Bohuslänningen.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Uppsala: Tidningen Upsala.

Visby: Gotlänningen.

Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.

Växiö: Smålands-Posten.

Ystad: Södra Skåne.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.

Östersund: Jämtlands-Posten.

Östhammar: Östhammars Tidning.

Willys-Knight

Förbättras vid användande.

Willys-Knight automobilen förenar i sig alla de goda egenskaper, hvilka resultera i fullständig belåtenhet. Utseende: Elegant karosseri — omsorgsfull utfört i minsta detalj. Prestation: Den underbara Knight-slidventilmotorn, utan jämförelse med vanliga automobilmotorer i enkelhet och tyslgående. Denna motor är den enda, som förbättras vid användandet. De engelska "tanks" äro utrustade med motorer af Knight typ — efter att hafva genomgått de mest fordrande pålitlighetsprof. Komfort: Långa Camilever-ljadrar, djupa, mjuka dynor, stora gummiringar. Hållbarhet: Fri från krängel och besvärligheter. Dessutom — lågt pris, tack vare det faktum, att Willys-Knight tillverkas i sådan skala, att den endast öfverträffas af ett enda fabrikat i världen. Denna automobil kommer Ni att blifva belåten med. Ensamförsäljare för Sverige: **Rich. F. Björkmans Motor A.-B.** Sluregatan 36, Stockholm. **WILLYS-OVERLAND, Inc.** Toledo, Ohio, U. S. A. 1763.

Husföreståndarinna

Önskas att med jungfrus hjälp sköta matsvering för c:a 25 arbetare i brukssamhälle. Uppköp av matvaror och bestämmande af matsedel sker från brukskontoret. Vederbörande bör vara snygg och ordentlig, förstått att tillvarata sin arbetsgifvares intresse, ha ett jämt och godt sätt gentemot sina matgäster och dock sätta sig i respekt hos dessa. Lön pr mån. kr. 50 plus kr. 25 i dyrtidstillägg jämte fritt vivre. Ansökan med referenser till »Ordentlig», Annonkontoret Svea, Norrköping.

Barnsköterska

erhåller god plats 1 sept. Sökanden som skall vara vänligt barnkär skall kunna på ett vänligt, men på samma gång bestämt sätt handhafva två gossar om 4 år och 15 mån. Begynnelselön 30 kr. Svar till »Jägmästarefamilj», Karlstad.

Undervisningsvan lärarinna

helst med högre komp., får plats till instundande 1 september att undervisa tre barn, en flicka och två gossar, i åldern 13, 11 och 9 år. Sökande bör vara musikalisk, enkel samt villig till dessutom i någon mån vara husmoderns hjälpredda och sällskap. Svar, ref., lönepretentioner och foto till »Verkligt duglig», Norrbottens-Kuriren, Luleå.

Lärarinna

kompetent att läsa flickläroverkens första och tredje klass kurs samt undervisa något i musik önskas till hösten af yngre familj. Svar med referenser och pretentioner till »R. H., Liden, (Västernorrland).

Hushållerskeplatsen

för ett 4-manna brukshushåll i mellersta Norrland är till ansökan ledig för tillträde instundande höst. Sökanden skall vara väl förtrogen med allt hvad till god hushållning hör samt äga ett gladt och hurtigt sätt. Vana vid konservering och inläggning fordras. Svar med betygsafskrifter och fotografi, som returneras, ställas till »Cellulosaofodra», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stålm f. v. b.

Lärarinna,

fullt kompetent att undervisa 2 flickor i 3 och 4 klass samt piano-spelning erhåller plats i höst å landegendom i Stockholms närhet. Svar med löneanspråk till »Hurtig, Allmänna Tidn. Kontoret Gust. Ad. Torg, Stockholm.

ensamjungfru,

ej för ung, kunnig i matlagning finnes plats i mindre familj 15 aug. el. senare. Lön efter öfverenskommelse. Egget rum. Äfven där får genast plats en pålitlig barnjungfru, tre barn 11/2, 5 1/2 och 8 år. Svar till Fru Notarie Hammar, Uddevalla.

Lärarinna

helst seminariebildad och något musikalisk samt med någon erfarenhet i undervisning sökes för 12-årig flicka (4de klassens kurs) samt 10-årig pojke (1 klass). Svar med intyg och uppgift om löneanspråk adresseras snarast till »Provinsliläkare», Odensbacken.

Barnsköterska

med goda rekommendationer glad och intresserad erhåller den 1 sept. väl avlönad anställning 3 barn i åldern 4-1 1/2 år finnes. Svar med löneanspråk, fotografi och betygsafskrifter till »Barnsköterska» Post box 43, Gäfve.

Avdelning för barnsköterskor förmedlar anställningar för kortare eller längre tid åt examinerade och väl meriterade barnsköterskor. Ad: Regeringsgat. 107. Exped.-tid: Kl. 9-4 (dag före heldg. 9-2). Riks- och Allm. tel. 40 47. Kostnadsfri förmedling.

Guvernart

helst undervisningsvan, seminariebildad och musikalisk samt fr. mellersta Sverige önskas till hösten för två flickor om 7 och 10 år i ingenjörfamilj i Småland. Svar med foto., ref., läkareintyg och löneanspråk sändas till »G. och A.», Iduns exp.

Guvernart

undervisningsvan, seminariebildad och musikalisk, kompetent och villig att läsa 3:dje förberedande med tvenne flickor erhåller plats från 1 sept. Svar med foto., referenser och löneanspråk till Fru Rosa Groth Sjötorp.

För en enkel

i matlagning och konservering kunnig flicka finnes plats efter 1 aug. i liten tjänstemannafamilj. Jungfru finnes. Fotografi och referenser sändas till »Eget rum», Motala p. r.

PLATSSÖKANDE

UNG FLICKA, som genomgått kur i sjukvård (sinnessjukvård) söker plats i familj att sköta nervsjuk. Svar till »Sjuksköterska», Eksjö.

TVÅ BÄTTRE FLICKOR (landtbrukardöttrar) önskas från 1 eller 15 sept. plats i fin familj där jungfru finnes, den ena för hushållet och den andra för barnen. Fullt kunniga i sina sysslor, vana vid arbete och god ordning. Betyg och rek. från föregående platser finnes. Önskar vara medlem af familjen. Tacksam för svar till »24 år» och »18 år», p. r. Persnäs.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i ett hems skötande önskar plats 1 okt. som sällskap och hjälp eller som värdinna. Svar till »Familjemedlem», Ronneby p. r.

MUSIKALISK FLICKA med normal-skolek. önskar komma till äldre dam i Stockholm som hjälp och sällskap eller till egendom i närheten, för att läsa med barn eller deltaga i hushållet. Svar emotes tacksamt inom 8 dagar till »Förfolvd 22-åring», Nord. Annonbyrå, Göteborg.

Ung troende undervisningsvan SLOJD- OCH VÄFLÄRARINNA äfven kunnig i växfärgning önskar plats i skola, arbetsstuga, hemslojd eller familj. Är kunnig och deltagar gärna i husliga göromål. Svar till »R. H. Hösten 1918», Iduns exp. f. v. b.

KVÄNNLIG GYMNASIKDIREKTÖR önskar anställning i familj för att ge massage- och sjukgymnastisk behandling. Svar märkt »Gymn. dir. 18» Iduns exp. f. v. b.

FÖR EN UNG, glad och vänlig grosshandlaredotter från landet sökes plats i godt hem, helst landegendom, för att gå frun tillhanda. Är van att hjälpa till med lättare husliga sysslor. Familjemedlem. Lön önskas. Svar till »Birgitha», Kvarngården, Bäckskog.

19-ÅRIG FLICKA, som genomgått 8-klassigt läroverk, önskar plats i troende familj, att undervisa barn i ålder 6-15 år. Tid till sjalfstudier förbehålles. Svar till »19 år» Eskilstuna p. r.

MEDELÄLDERS ekonomiskt oberoende dam, utbildad i sång och musik, sjukvård och massage, kunnig i matlagning, önskar anställning såsom sällskap eller att vårda någon sjuk. Svar till »M. B.», Iduns exp.

UNG BILDAD DAM (Röda Kors-syster) som flera år i Tyskland haft anställning på olika bakuranstalter, önskar till hösten plats som värdinna eller sällskap i ett bildadt hem. Sv. till »Röda Korsyster» Iduns exp. f. v. b.

Hvar behöfs en bildad, glad och hurtig **Skånska** att förestå hushåll å egendom nu eller medio augusti? Väl förtrogen och intresserad af alla husliga sysslor, sjukvård och massage. Svar till »Marie-Louise 1892», S. Gumælii Annonbyrå, Malmö.

Elementarbildad, musikalisk flicka önskar till hösten mot fritt vivre komma till herrgård el. dyl. för att deltaga i matlagning och andra inom ett hem förekommande göromål. Har genomgått hushållsskola. Svar till »Barnkär familjemedlem», Iduns exp.

Till hjälp och sällskap åt äldre klen dam önskar ung flicka plats. Kunnig i alla i ett hem förekommande göromål, sjukvårdsintresserad. Svar till »Nu genast», Allm. Tidningskontoret, Stockholm.

EN MEDELÄLDERS, glad och religiös kvinna (gärna uppsvenska) erhåller en god plats hos ensam lärarinna på skånelätten. Månadslön 8 kr. Svar till »ung lärarinna» Iduns exp. f. v. b.

ENSAMJUNGFRU eller bättre flicka, som vill åtaga sig dyliks arbete i liten familj. (2 barn 1-5 år) bekväm våning. 25 kr. pr mån. Svar till »1 September», Värmland», Iduns exp.

Guvernart

språkkun. semin., bild., erh. pl. för 2 flickor. Palmquist C:o, 17 Malm-skilnadsgatan, Stockholm.

Exam. Barnmorska

Yngre skicklig barnmorska äfven villig att hjälpa till i familjen erhåller cirka 1 månads plats fr. den 15 aug. i privat familj på egendom i Södermanland. Svar angående fordringar till »W 886», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Bättre flicka

helst ej för ung, får plats att tillsammans med husmodern, ung änkefru, sköta hems alla sysslor och två barn, 2 och 3 år gamla. Bekväm stadsvåning. Svar med ref. och löneanspråk till »Gemensamt arbete och hemlif», Iduns exp.

Plats för ensamjungfru finnes genast i två personers hushåll på Gottland. Sv. med betyg och löneanspråk till kapt. U. S. Lundgren, Skrubbs-Visby.

Hushållskunnig

enkel flicka, som vill åtaga sig en ensamjungfrus sysslor, erhåller god plats att sköta 3 pers. hushåll. Svar jämte betyg och löneanspråk sändas under adr. »Hushållskunnig», Falköping p. r.

Bättre flicka

med lust att sköta en jungfrus göromål — ej tvätt — erhåller plats som familjemedlem.

Barnfröken

välrekommenderad, erhåller plats å samma ställe. Svar: Sällskap och hjälp, Långdrag. (Post rest.)

Enkel, bättre flicka

stark och villig utföra alla i ett hem förekommande erh. plats på gård i Uppland hos fam. best. af två pers. o. en 1-årig pys. Lön 20 ev. 25 kr. i mån. Svar helst med foto. märkt »Husmor hjälp» Iduns exp. f. v. b.

Gebildete Deutsche

wird zu September gesucht hauptsächlich für deutsche Unterricht in kleiner Familie (drei Personen). Antwort gezeichnet »Wermland-Septembert» wird mit Zeugnisse Photographie und Bedingungen an S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, geschickt.

Lärarinna.

En duglig och van lärarinna med vänligt sätt, sökes till en sjuars gosse och en femårs flicka. Sökande bör vara fullt kompetent att meddela förberedande klassernas kurs samt kindergartenundervisning. Svar med betyg och rekommendationer sändes till fru M. Klemming, Gunnebo Bruk, Verkeback.

Musiklärarinnebefattningen

vid Stiftelsen Kjellberska flickskolan i Göteborg är ledig och sökes hos styrelsen före den 15 augusti 1918. Undervisningsskyldighet: pianoundervisning 16 lektioner och sångundervisning omkring 8 lektioner i veckan. Lön enligt lag. Tillfällig löneförbättring af staten och skolan, som därtill lämnar i dyrtidsbidrag 30 % af minimilönen.

Särskilda pensions- och vikariatsför-måner. Göteborg i juli 1918. STYRELSEN.

Lärarinna

kompetent att läsa upp gossar till allmänna läroverket 3 och 4 kl. samt flickskolornas 5 o. 6 kl. sökes att förestå värnenerad privata skola vid Östra Tranemo järnvägsstation. Platsen ledig genom förra lärarens död. Fin framtidsplats! Reflekterande vände sig med betyg o. rekommendationer till R. Hellqvist, Östra Tranemo.

Lärarinna,

undervisningsvan, barnkär och anspråklos önskas för två flickor i ålder 10 och 7 år. Företrädare har den, som är villig och kompetent att dessutom några timmar dagligen biträda med skriftgöromål. Svar med betyg och foto. samt uppgift om löneanspråk och ref. torde sändas till »1 september», Tjällmo.

Guvernart!

Enkel, musikalisk flicka, ej allt för ung samt helst undervisningsvan, önskas att undervisa 3 barn i ålder 7-12 år, samt deltaga i uti hushållet förekommande lättare göromål. Svar med betyg, ålder, lönepretentioner samt helst foto. ställas till »Familjemedlem», Svenska Telegrambyråns Annonafdelning, Stockholm.

19-ÅRIG FLICKA önskar plats å kontor eller lager. Har innehaft dyl. plats betyg och rek. samt foto finnes. Svar med uppgift om lön till »Handlaredotter», Bygdeå p. r.

Ung flicka,

som med mycket goda betyg aflagt realskoleexamen, önskar plats, helst uppåt landet, att undervisa barn fr. o. m. 8 års ålder. Svar märkt »I. W.», Axelvold p. r. emotes tacksamt snarast möjligt.

Massagebehandling

i familj önskas till hösten af intresserad sjukgymnast. Bästa ref. kan er-hållas. Vill gärna deltaga i hushållet. Svar till »Hösten 1918», Iduns exp.

Bättre flicka

önskar mot fritt vivre komma i familj helst i prästgård, för att lära hushåll. Svar till »Familjemedlem K. K. Iduns exp. f. v. b.

INACKORDERINGAR

HELINACKORDERING önskas i bättre familj i Stockholm, helst där piano finnes af värmländska som ämnar utbildta sig till sjukgymnast. Svar märkt »Helinackordering 10 sept.» Iduns exp. f. v. b.

SKOLUNDERVISNING PÅ LANDET. En eller två välartade gossar mottagas i höst i prästgård i Västergötland för att jämte egen som beredas för inträde i kl. 2 af allm. läroverk nästa vår eller höst. Lärare med mångårig undervisningsvana. God om-vårdnad. Själfhushåll. Ref. på begäran. K. E. Karlsson, kyrkoherde. Ad. Asele pr Aslätt, (Skarb. 1.)

I PRÄSTGÅRD på landet (i Östergötland) kan en 10-12-års gosse er-hålla god inackordering och tillsammans med jämnårig läsa för duglig lärarinna. Svar till »God tillsyn och vård», Iduns exp., Stockholm.

KAMRAT SÖKES. För en 12-årig flicka, som undervisas i hemmet önskas en jämnårig eller något äldre kamrat, fullt frisk och kry. 4:de klassens kurs med tyska som grundspråk skall genomgå. Svar jämte referenser till godsägare Rikard Wester-dahl, Kusta gård, Västerås.

FÖR ÄLDRE STILLSAM DAM jämte sköterska önskas full inackordering i godt hem på landet, såsom prästgård eller herrgård. Pris c:a 500:- pr månad. Svar till »Öfverstina» und. adr. S. Gumælii Annonbyrå Stockholm f. v. b.

NORRLÄNDSKA frågar härmed om det finnes någon god och rar husmo-der på större herrgård som vill lära ung flicka matlagning och för öfrigt allt som hör till ett bättre hems skötande. Svar till »Betalande elev», Karlstad p. r.

Ungdom

som ämnar genomgå Schartaus Handelsinstitut, kan er-hålla förstkl. rum m. el. lj., värmeledn. o. badrum. Pris pr mån. del. rum 15-50 kr. ensamt 80-85 kr. Fru Tyra Dillner, Horns-gatan 4, 3 tr., Stockholm.

I hem på landet

kan inackordering erhållas för en väl-artad flicka att tillsammans med egen dotter er-hålla undervisning för inträde i femte event. sjätte klassen i flickskola, hösten 1919. Svar till Bok-förare A. Alr. Ostling, Amots bruk.

På herrgård

gods eller större landträd där till-fälle gifves att deltaga i lättare sysslor inom hemmet önskar ung bättre flicka inackordering. Svar märkt »17-åring», Allm. Tidningskontoret, Gefle.

Sjukhemmet HÅLLEDAL

pr Tyringe. Privatkl. för nerv och sinnessjuka mottager patienter för vård Begär prospekt. Alla förfrågningar ställas till Föreståndaren Tel. 36, Tyringe.

ÄLDRE DAM önskar snarast hyra 1 å 2 rum och kök, helst i vinter-bonad villa. El. ljus. Passning önsk-värd. Utöfligt svar till »Öfverväning», Iduns exp.

För den nyfödde.

Komplett, elegant utstyrel, särde-lens praktiga plagg i stor modell. Hemsömnad af utslutande bästa ma-terial. Förord af läkare. Pris pr kartong 20 kr. Mönsterkartongen, väl-tydd 11 kr. Bärmanntät 6 kr., Filtar 6 kr. Allt förstklassigt. Inköpskort torde medfölja rekvisition. Fru Caspersson, Järntorgsgatan 3, Örebro.

Kan någon

af Iduns läsare eller läsarinne ge mig ett godt råd hur jag skall göra för att få en plats som biträde (elev) hos tandläkare. Tacksam för svar till »17 våran», Iduns exp. f. v. b.

LÆDIGA PLATSER

ALLVARLIG enkel bildad ordnings-ålskande flicka kunnig i matlagning och sömnad får plats 1 sept. hos äldre fru, i ett god, vänligt hem. Svar till »Gott hem», Portvakten 10 Torstensonsg. Allm. Tel. 0 11 68, Stockholm.

LÄRARINNA. För mina flickor i åldern 10 och 12 år söker jag välrekommenderad, examinerad lärarinna att läsa och sällskapa med barnen. Svar med betyg, läkareintyg, foto. och löneanspråk till Fru E. Maresch, Trelleborg.

BÄTTRE FLICKA, helst tyska, enkel barnkär, fullt kunnig i matlagning och bakning erhåller plats den 1 sept. att tillsammans med hus-mor sköta hemmet. Jungfru finnes. Två barn 6 och 8 år. Svar med rekommendationer, ålder och löneanspråk till »Hemtreffnad», S. Gumælii Annonbyrå, Malmö.

I LITEN FAMILJ. Uppsala får hushållskunnig flicka plats 1 okt. att undervisa moderns lektion utan jungfrus hjälp sköta hemmet. Svar med betyg eller referenser till »G. N.», p. r. Osmo.

I SEPTEMBER MANAD finnes plats ledig för en något äldre person, som vill åtaga sig att på egen hand sköta ett hushåll på 4 vuxna personer. Sökanden bör vara fullt kun-nig i matlagning, konservering, bakning samt alla inom ett hem förekommande göromål med liten hjälp bredvid. Svar med betyg och rekommendationer till »Eget rum i Göteborg», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, anspråklos, undervisningsvan lärarinna önskas läsa 1:a kl. elementarkurs med gosse och 1:a förberedande med flicka. Undervisning äfven i 1:a grunderna för pianospelning. När tiden medgifver skriftlig hjälp. Svar med betyg och rek. till Landstik-skala B. Jarl Aby. Ö. S. B.

ENKEL, föräldralös, bättre flicka får plats i prästgård att vara frun be-hjälplig med vården af 4 barn. Den sökande skall vara kunnig i sömnad samt intresserad af husliga sysslor. Lön efter öfverenskommelse. Referenser o. foto. önskas. Svar till »Prästfru», p. r. Lövestad.

FRISK, gladynt småskollärarinna kompetent att undervisa 2 flickor i folkskolans första klass samt grun-derna i musik erhåller plats under kommande läsår på egendom i Småland. Lön 30 kr. i mån. samt resor. Svar med betygsafskrift, rek. samt helst foto. till Fru Anna Thun-berg, Kråkeryd, Rosenfors.

BARNSKÖTERSKA i ålder 25-30 år, stadgd, frisk och glad, med vana vid och kärlek till barn. Erhåller 1 okt. plats i fin familj att sköta 4 barn i ålder 8-1/2 år samt sedermera ett spädt Barnhusa finnes. Syk-nung har företräde. Svar med rekommendationer, foto. och löneanspråk till »Mina solstrålar», Iduns exp. f. v. b.

BARNHUSA, frisk, gladynt, barnkär flicka erhåller 1 okt. plats såsom 2:dra husa i fin familj med 4 barn i stad i Västergötland. Barnsköter-ska finnes. Bör vara kunnig i tvätt o. stryknung samt något sömnad. Svar med betyg, foto. o. löneanspråk till »Pålitlig barnhusa», Iduns exp. f. v. b.

ENSAMJUNGFRU, stadgd, ordentlig och pålitlig, fullt kunnig i enklare matlagning och bakning sökes. I samma familj önskas välrekommenderad, frisk barnsköterska till ett spädt barn, sykunnig och villig ha någon tillsyn till 2 äldre barn 6-8 år. Verkligt dugande personer kunna påräkna god lön. Svar till »1 sept. 1918», Tranås p. r.

I ENKEL LÄRAREFAMILJ på lan-det erhåller stadgd arbetsvillig kvin-na plats nu genast att sköta 3 perso-ners hushåll. Svar med löneanspråk, märkt »Pålitlig», Bettna p. r.

BÄTTRE FLICKA, barnkär, erhåller plats mot fritt vivre som husmors biträde. Jungfru finnes. Fru K. Stank, Appelviken, allm. tel. Trane-bergsbro 97.

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklänik.
R. T. 7025, S. Hög. 62, Stockholm. S. T. 8301.
För behandling af stödj- och hörelseorganens skador, sjukdomar, defo rmiteter och funktionsrubningar.

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar i sept.
Prosp. Major J. G. Thalia, LUND.

GÖTEBORGS
GYMNASTISKA INSTITUT
Grundat 1911.
Förmåligaste utbildningskurs för manlig och kvinnlig ungdom i
Massage och Sjukgymnastik, Zanderymnastik, Elektroterapi, Värmebehandling
m. m.
Begränsat antal deltagare, gedigen utbildning — främsta lärarekrafter — stora, hygieniska lokaler. (Efter utvidgningen 1917 medverka 12 lärare, varav flertalet läkare-specialister.)
Elevklänik. Frekvens ca 500 patienter alligen.
Begär illustrerat prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik
Begär prospekt!
Stockholm. Hölländaregatan 3.

Med. Dr. E. Kleens
ettåriga kurs i massage
och sjukgymnastik för Damer
och Herrar börjar den 1 oktober kl.
10 f. m. Mästersamuelsgatan n:o 37.
2 tr. Obs! Prospekt begäres (tydligt namn och adress) och anmälningar mottagas städe under adr. Engelbrektsgratan n:o 43 B, Stockholm.

Stockholms Nya Gymnastiska Institut
börjar ettårig kurs den 16 sept. Fullständiga utbildning.
Begär prospekt!
Adr. Stockholm 1.

Vid Professor Unmans Institut
börjar den 14 Sept. ny (ettårig) kurs i
Massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt.
Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Pormaskar
och svarta punkter försvinna fullständigt om man använder Eau Détersive.
Pris kr. 11:50 + porto. Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör, 21 Drottninggatan, Stockholm.

Underlivslidande
och dylikt undgås bäst genom bruk af lifmoderspruta. Pris 15, 19, 23 kr., med båda rören 20, 25, 30 kr. Lämpigaste lösning är Noberpulver 5 kr. pr ask. Lifmoderspegel 5 och 15 kr. Prislista mot 12 öre porto.

CARL G. SCHRÖDER,
Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

Generande hårväxt
i ansiktet och på kroppen afläggas fort och smärtfritt med roten genom bruket af **SERRAIL**. De hårbildande papillerna dö och håret försvinner därigenom för alltid. Oskadligt äfven för den ömtåligaste hud. Bättre än Elektrolys, som ofta skadar nerverna. Pris med bruksanvisn. Kr. 3:—.
Parfumeri Ravissansé.
Drottningg. 26, Malmö 6.

Fräknar
borttagas på cirka 2 dygn med specialité »Orientaliska Pärlorens» 4,50 med bruksanvisn., diskret och franko. Depôt Parf., Vesterlångg. 39, Stockholm.

29 läsåret
Höstterm. börj. 21 Aug.

Stockholms Högre Handels- o. Bankläroverk,
Björstedtska Handelsinstitutet,
Mästersamuelsgatan 19 B, Stockholm. R. 81 15. A. 120 58.
Intr. fr. lärov. o. folksk. t. 2, 1, 1/2, 1/4-års- o. mindre kurser.
I Studentex. o. bet. fr. R. 2 ber. t. h. avd. Enda lärov. m. banklinje. Anmäl. dagl. Begär prospekt (redog.)! Platsförmedl. Styrelsen.

Fröknarne Kugelbergs
Konvalescenthem för Barn,
OLOFSFORS, Dala-Husby.
Referenser: Doktor Erik von Bahr, Uppsala. Prospekt sändes på begäran. Postadress: Olofsfors pr Dala-Husby. Rt. Dala-Husby 8.
Karin och Ulla Kugelberg.

Birgitta-Skolan
Beridarebangatan 17.
Undervisning i klädsömnad, linnesöm, barnkläder, konstbroderi, knyppling etc. Praktisk och teoretisk kurs i väfning. Betyg efter genomgången fullständig kurs.
Ny termin börjar 1:sta September var till anmälan emottages under Augusti månad skriftligen eller i skolans lokaler efter 15:de Augusti.
Prospekt på begäran.
Riks 108 63. Allm. 41 48.
Elisabeth M. Glantzberg.

Strängnäs Husmoderskola.
Ny kurs börjar den 26 augusti. Undervisning i matlagning, bakning, konservering, sömnad m. m. Prospekt genom Fru M. Braune Strängnäs.

Uppsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium.
Högre samskola med Student- och realskolexamensrätt samt normalskolkompetens från Klass 8. Klass 9, som bl. a. utbildar Kindergartenlärarinnor. Godkända betyg i realskolexamen och betyg med normalskolkompetens berättiga utan tentamen till inträde i ring I (= ring II vid allm. läroverk). Om befrielse från tentamen i vissa andra fall upplyser redogörelsen, som erhålles genom vaktmästaren.
Josef Liljeblad, rektor.
Carola Eneroth, föreståndarinna.

Skolor och Utbildningskurser
för olika yrken. Se Kvinnligt Yrkesregister. Finnes i boklådorna samt å Kv. Yrkesregisters Expedition, Vasagatan 50, Stockholm. Pris 2 kr. Porto till landsorten 20 öre.
Klipp annonsen!

Örebro Fröbel-Seminarium.
(Förut Örebro Kindergarten-Seminarium)
(Observera namnförändringen.)
Silvermedalj. Baltiska Utställningens minnesmedalj.
Utbildning för Barntädgårdar, (Kindergarten), Hem, Barnhem, Barnkrubbor o. d. Höstterminen börjar 17 Sept. Goda platser anskaffas. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan fröken Maria Kjellmark. Rikstelefon: 1920.

Nobynäs Hushållsskola
Kurser från den 1 september till den 15 december 1918 och från den 15 januari till den 15 maj 1919.
Bildade flickor mottagas å Nobynäs Herrgård, bel. i härlig trakt på småländska höglandet och ca 7 minuters gångväg från Stjärneborgs hållplats, linjen Stockholm-Malmö. Grundlig undervisning i hushåll och i stöjd meddelas af skickliga, ex. lärarinnor. Godt hem. Elektr. ljus. Förfrågningar och anmälningar ställas till föreståndarinnan, fru E. von Kothen, Nobynäs, Frinnaryd.

Elsa Philips Husmoderskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
börjar sin 21:sta termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1918. Undervisning i enklare och finare matlagning, dyrtidsmatlagning, bakning, konservering och inläggningar af bär, frukt grönsaker och kött; vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. Förbereder inträde till lärarinnekurser i hushålls ekonomi. Adress till 28 Aug. Nyåker, Leksboda, sedan Stockholm. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran.
ELSA PHILIP, Stockholm.

Göteborgs nya Husmoderskola
Södra Allégatan 2 A - Riktst. 106 24
Husmoderskurs på 1 termin för unga bildade flickor börjar d. 11 sept. 1918
Prospekt och upplysningar på begäran. **Elvira Friberg, Hildegard Friberg.**

HEM-HUSHÅLLSSKOLAN.
Undervisning meddelas af från fackskolan utexam. skolköklärarinnorna i enklare och finare matlagning, bakning, syltning o. konservering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp af matvaror, enkel hushållsbokföring o. födoämneslära samt rengörning, tvätt och strykning, vården af linne o. sängkläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i klädsöm och linnesömnad för hand och på maskin, tillklippning, lagning, märkning etc. samt moderna handarbeten äfvensom **Samaritkurs.** — — — Som skolan afser att ej blott meddela eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den tillsyn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, **bo alla elever inom skolan** och endast ett begränsadt antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.: Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk. Valfrid Petersson m. fru. Höstterminen börjar den 16 september 1918. Förfrågningar besvaras omgående af skolans föreståndarinna
Fru Emma Kjellström, Storgatan 38, Stockholm.
ALLM. TEL. 242 08.

Stora Birgittaskolan
REGBRINGSGATAN 19—21, STOCKHOLM
Allm. Tel. 5190. Riks tel. 141 08
Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.
Undervisning i: Klädsöm, Fransk linnesöm, Barnkläder, Konstbroderi, Spetsöm, Knyppling, Monteringar o. Gobelinväfnad. Filet ancien m. m. Föreläsningar: Comtesse G., Fru Alma Welander-Philip, Fru Ellen Nordenstreng.
Anmälningar dagligen 10—5. Prospekt på begäran för höstterminen som börjar 15 September. 6 frielever.
EMMY KYLANDER.

Herrsätra Skolgård,
8-klassig elementarskola för flickor, helpension, förlagd till Molstaberis landtegendom, Mölnbo.
Infödd tyska, skolköklärarinnorna, exam. musiklärarinnorna.
Anna Sundin.
Adr. Molstaberis, Mölnbo, Riks. Mölnbo 4. 2 signaler.

Enskilda Gymnasiet
Styrmansgatan 22—24, Stockholm.
Samskola. Studentexamen tages på 2 år af dem, som aflagt realskolexamen eller äga motsvarande kunskaper. Realskolexamen på 1 1/2 å 2 år af dem, som genomgått folkskola. Ingen inträdespröfning. Begär prosp. Styrelsen.

BENNO BECKEMANS
FOTOGRAFISKA MAGASIN
15 DROTTNINGGATAN 15
STOCKHOLM.
FRAMKALLAR-KOPIERAR-FÖRSTORAR

HUSQVARNA
Svensk fabrik.
Stark, beprövd konstruktion. Lätt, behaglig gång, stor hastighet. Fördeaktiga avbetalningsvillkor.
SYNMA SKINERS

FINNES en bättre familj som önskar adoptera en frisk och sund liten 2 mån. flicka född af bättre föräldrar, endast af barnakärlek utan ersättning. Svar under sign. »Vår egen», Roslagsgatan 25, Stockholm. Affären.

PATENTERADE POTAT SKVARNEN
»K V I C K»
är numera oundgänglig i alla hushåll. Exp. frakt- och emballagefritt till 14 kr. 50 öre. Klokt handlar den, som genast rekviderar en dylik. And. C. Larsson, Katrineholm. Agenter antagas.

Benzoesytrat natron
för hemkonservering säljes från lager.
Victor Mildén,
Stockholm 2. Tel. adress: Moudon.
Riks 10490, 9762. St. T. 227 52.

Barnmorska
med mångårig god praktik, såväl enskild som å förlossningshem åtager sig praktik på landet. De finaste referenser. Svar till »Hjälp» på landet, S. Gumæli Annonbyrå, Göteborg, f. v. b.

Tvättfäkt Helios-färger
för målning på ljusa tyger samt siden. Utsökta handmålade arbeten utföras på beställning. Billiga priser. Svenska Heliosdepöten, Maria Stenmark, Vimmerby.

SOCKER
kan inbesparas helt och hållet eller delvis, om man använder Cibus garanterat lättlösliga Benzoe-Konserveringstabletter vid syltningen. Om icke Eder vanliga handlande säljer Cibus' Benzoe anvisa vi beredvilligt närmaste affär, som tillhandahåller fabrikkatet. Köp genast en proffask, innehållande 10 st. tabletter å 1 gram. A.-B. Cibus, 7 Stora Wattugatan, Stockholm.

Thé.
Äkta »Yerba», odlad i Sydamerika, i kvalitet jämförligt med Ceylon och Kinesiskt the, men billigare. (Argentinsk nationaldryck). Pris: 1/4 kg. kr. 11:—; 1/2 kg. kr. 20:—; 1 kg. kr. 38:— mot postförskott från Fruktlagret Idea!, Drottninggatan 42, Göteborg.

Crème Alma,
mot röda näsor, döljer rodnaden och återställer huden i normalt skick. Blandande och lifgivande. Pris 6:— kr. + porto.

Crème Rhodos,
mot pormaskar, oren, fet hud och små kvisslor. Pris 4:— kr. + porto.

MARIA ENQUIST,
Institut för skönhetsvård och plastiska operationer. Biblioteksgatan 6—8, Stockholm. Råd gifvas kostnadsfritt och förfrågningar besvaras af mig.

AKTIEBOLAGET
SKÅNSKA HANDELSBANKEN
STOCKHOLMSKONTOR: ARSENALSG. 9. FJÄLLER: SÖDERMALMSTORG 8. STUREGATAN 32.
EGNA FONDER:
35,000,000
Idun utgifves denna vecka i A och B.
Svenska Tryckeriaktiebolaget, Stockholm 1918.